

Advies nr. 65/2019 van 27 februari 2019

Betreft: Adviesaanvraag betreffende een ontwerp van samenwerkingsakkoord tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 23 mei 2013 tussen het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap over het opstarten van een gemeenschappelijk initiatief om gegevens te delen en over het gemeenschappelijk beheer van dit initiatief (CO-A-2019-014 + CO-A-2019-044)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikel 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)* (hierna "AVG")

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op de adviesaanvraag van Mevrouw Alda Greoli, Viceminister-president en Minister van Sociale Actie, Gezondheid, Gelijke kansen, Openbaar ambt en Administratieve Vereenvoudiging, ontvangen op 3 januari 2019;];

Gelet op de adviesaanvraag van de heer André Flahaut, Minister van Begroting, Ambtenarenzaken en Administratieve Vereenvoudiging van de Regering van de Federatie Wallonië -Brussel, ontvangen op 10 januari 2019];

Gelet op het verslag van dhr. Willem Debeuckelaere en dhr. Stefan Verschuere;

Brengt op 27 februari 2019 volgend advies uit:

I. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE AANVRAAG

1. De Viceminister-president en Minister van Sociale Actie, Gezondheid, Gelijke kansen, Openbaar ambt en Administratieve Vereenvoudiging van de Waalse regering en de Minister van Begroting, Ambtenarenzaken en Administratieve Vereenvoudiging van de Regering van de Federatie Wallonië – Brussel, raadplegen de Autoriteit over een ontwerp van samenwerkingsakkoord tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 23 mei 2013 tussen het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap over het opstarten van een gemeenschappelijk initiatief om gegevens te delen en over het gemeenschappelijk beheer van dit initiatief **[het ontwerp]**. De Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer sprak zich in deze context reeds uit tijdens het proces tot goedkeuring van het samenwerkingsakkoord van 23 mei 2013¹.

2. Ter herinnering, dit samenwerkingsakkoord regelt de uitwisseling tussen openbare overheden via de Kruispuntbank voor gegevensuitwisseling **[BCED]**, van gegevens afkomstig van authentieke gegevensbronnen en van gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen in het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap.

3. Volgens de rectificatienota, gericht aan de Waalse Regering, heeft het ontwerp in wezen als doelstelling om de originele tekst van het samenwerkingsakkoord aan te passen opdat deze beter zou overeenstemmen met de realiteit, rekening te houden met de AVG en het Belgisch recht dienaangaande, en een toezichhoudende autoriteit op te richten in de zin van de AVG, namelijk de Commission Wallonie-Bruxelles de contrôle des échanges de données **[CCED (Commissie Wallonië-Brussel voor het toezicht op de gegevensuitwisselingen)]**.

4. Opmerkingen : de Autoriteit heeft eerst en vooral haar analyse uitgevoerd op basis van de gecoördineerde versie van de tekst waar de wijzigingen werden aangebracht, versie waarop overigens de Memorie van Toelichting betrekking heeft en die de artikelen omvat genummerd van 1 tot 38.

¹ Advies van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, nr. 29/2012 van 12 september 2012.

Vervolgens, om de tekst van dit advies leesbaarder te maken, gebruikt de Autoriteit in het algemeen de woorden « authentieke bronnen » ook als verzamelnaam voor de « gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen », en zal zij enkel het onderscheid maken tussen beide concepten wanneer dit ter zake nuttig is.

II. ONDERZOEK VAN HET ONTWERP

II.1. Transparantie- en rechtmatigheidsbeginselen, en verdere verwerking van gegevens

II.1.1. Transparantie en rechtmatigheid

5. Krachtens de transparantie- en wettelijkheidsbeginselen vervat in artikelen 8 van het EVRM en 22 van de Grondwet, dient het voorontwerp duidelijk te bepalen in welke omstandigheden een verwerking van persoonsgegevens is toegestaan², en bijgevolg bepalen welke gegevens worden verwerkt, de betrokkenen, de voorwaarden en doeleinden van de bedoelde verwerking, de bewaartermijn van de gegevens³ en de personen die toegang hebben⁴. De Autoriteit had al de gelegenheid om deze beginselen in herinnering te brengen⁵. Wanneer de verwerking berust op een rechtsgrond van nationaal recht, eist artikel 6.3, van de AVG eveneens specifiek dat de doeleinden van deze rechtsgrond worden gedefinieerd.

6. In deze context is een delegatie aan de Koning, of in dit geval, aan de Regeringen «niet in strijd met het wettigheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgelegd»⁶.

7. De zojuist uiteengezette beginselen moeten worden toegepast rekening houdend met de algemene en abstracte aard van het ontwerp dat in wezen, een kader schept voor de gegevensuitwisseling in Wallonië tussen overheidsinstellingen vanuit authentieke bronnen, door het toestaan van een eenmalige inzameling bij de burgers en ondernemingen, en voor de controle op de gegevensverwerkingen uitgevoerd door deze overheden, zonder rechtstreeks te voorzien in

² In die zin, lees Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punten B.9 en v. en punt punt B.13.3 in het bijzonder.

³ Het Grondwettelijk Hof heeft erkend dat "de wetgever (...) de bewaring van persoonsgegevens en de duur van die bewaring op een algemene wijze (vermocht) te regelen", Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B. 23.

⁴ Lees bijvoorbeeld, Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.18, en Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015, punten B.36.1 en v.

⁵ Zie het Advies van de GBA nr. 110/2018 van 17 oktober 2018, punten 7-9.

⁶ Zie eveneens Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2010 van 18 maart 2010, punt B.16.1 ; Arrest nr. 39/2013 van 14 maart 2013, punt B.8.1 ; Arrest 4482015 van 23 april 2015, punt B.36.2 ; Arrest nr. 107/2015 van 16 juli 2015, punt B.7 ; Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017, punt B.6.4 ; Arrest nr. 29/2010 van 15 maart 2018, punt B.13.1, Arrest nr. 86/2018 van 5 juli 2018, punt B.7.2.

verwerkingen van bijzondere gegevens (enkele nuances niet te na gesproken, zie *infra*, punt 24). Bovenop dit algemene doeleinde stelt het ontwerp zelf geen welbepaalde en expliciete doeleinden vast voor verwerkingen van gegevens afkomstig van authentieke bronnen, aangezien deze desgevallend zullen blijken uit andere, toekomstige teksten. Wat de transparantie- en wettelijkheidsbeginselen betreft noopt het ontwerp tot volgende commentaar.

II.1.2. Veralgemening van de verdere verwerking van gegevens afkomstig uit authentieke bronnen

8. Het ontwerp is zodanig opgevat zodat het beginsel van hergebruik van authentieke gegevensbronnen wordt toegepast voor andere doeleinden dan die waarvoor de authentieke bronnen en databanken oorspronkelijk werden ingevoerd. Zo impliceert het labelen dat de gegevens van de authentieke bron zullen « meegedeeld worden aan andere openbare overheden en door hen worden hergebruikt voor andere doeleinden dan deze van de oorspronkelijke inzameling » (artikel 4, § 1, 1ste lid van het ontwerp), waarbij het ontwerp dergelijke « verdere verwerkingen » als « verenigbaar beschouwt » (artikel 4, § 1, 2de lid). En wanneer een gegeven afkomstig van een authentieke bron ter beschikking wordt gesteld door de BCED, « zijn de openbare overheden verplicht op haar een beroep te doen om er toegang toe te krijgen » (behoudens uitzondering) (artikel 6, §1, 1ste lid van het ontwerp). Eens door de CCED gemachtigd om, via de BCED toegang te krijgen tot het betrokken gegeven, mag de openbare overheid het gegeven niet langer verzamelen bij de burgers, ondernemingen of andere (artikel 8, § 1 van het ontwerp).

9. Artikel 6, 4., van de AVG voorziet in drie limitatieve hypothesen waarin gegevens verder mogen worden verwerkt voor een ander doeleinde dan dat waarvoor ze werden verkregen: deze die berust op toestemming van de betrokkene, deze die berust op een Unierechtelijke bepaling of een lidstaatrechtelijke (of deelstaatrechtelijke) bepaling die in een democratische samenleving een noodzakelijke en evenredige maatregel vormt ter waarborging van de in artikel 23, lid 1, bedoelde doelstellingen, en ten slotte, deze waarin de verwerkingsverantwoordelijke *in casu*, beoordeelt of de beoogde verdere verwerking verenigbaar is met de oorspronkelijke verwerking, gelet op een aantal elementen waarmee rekening moet worden gehouden (artikel 6, 4., punten a) tot e) van de AVG).

10. Het ontwerp knoopt aan bij de tweede hypothese door op basis van een samenwerkingsakkoord tussen twee deelstaten het hergebruik te regelen van gegevens afkomstig uit authentieke bronnen. Zodoende, en overigens in elk geval, en behalve met schending van artikel 6, 4., van de AVG, kan het niet automatisch de verdere verwerkingen verenigbaar verklaren die gebaseerd zijn op de regels van het ontwerp en de regels die hiermee zijn verbonden (regels die de authentieke bron regelen en regels die van toepassing zijn op de taken van de overheid die toegang wil hebben tot de gegevens). Anders oordelen zou de doeltreffendheid van artikel 6, lid 4, teniet doen.

Bovendien moet worden vastgesteld dat deze ontwerpbeeping niet voldoet aan de gebruikelijke kwaliteitscriteria zoals uitdrukkelijk geformuleerd hiervoor. Artikel 4, paragraaf 1, lid 2 van het ontwerp moet worden geschrapt, en de geldigheid van elke verdere verwerking zal *in concreto* moeten worden beoordeeld naar de maatstaf van het toepasselijke normatieve kader.

11. Paragraaf 2 van artikel 4 van het ontwerp, die voorziet dat een verdere verwerking voor historische, wetenschappelijke, statistische of archiveringsdoeleinden in het algemeen belang als verenigbaar wordt beschouwd indien zij wordt uitgevoerd conform de voorwaarden bepaald in titel 5 van de WVG, dient om dezelfde reden te worden geschrapt. De verenigbaarheid van een dergelijke verwerking zal voortvloeien uit de rechtstreekse toepasselijkheid van de AVG (zie de artikelen 5, 1., b), en 89 van de AVG) en de nationale uitvoeringsbepalingen, krachtens een toepassing geval per geval.

II.1.3. Authentieke gegevensbron en kwaliteit van de norm tot oprichting van de authentieke bron

12. **Authentieke bron en gegevensbank ontstaan uit authentieke bronnen.** Het ontwerp definieert de authentieke bron als (vrije vertaling) « gegevensbank opgericht krachtens een decreet of een besluit van de Regering, bevattende gelabelde unieke gegevens, en ter beschikking van de openbare overheden gesteld door de Kruispuntbank voor de Uitwisseling van Gegevens » (artikel 2, 1°). Het definieert vervolgens de gegevensbank ontstaan uit authentieke bronnen als (vrije vertaling) « gegevensbank opgericht door een decretale bepaling, omvattende een geheel van gegevens, afkomstig onder meer uit authentieke bronnen bestemd om te worden hergebruikt door openbare overheden nadat zij ter beschikking werden gesteld door de Kruispuntbank voor de Uitwisseling van Gegevens » (artikel 2, 2°).

13. **Gegevensbank ontstaan uit authentieke bronnen.** De Autoriteit stelt zich vooral vragen bij de creatie van gegevensbanken afkomstig uit authentieke bronnen. Eerst en vooral, zoals de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer reeds stelde, is de Autoriteit immers van mening dat de authentieke gegevensbron in principe uniek is en niet moet worden gekopieerd⁷. Voor een betere bescherming van het privéleven van de betrokkenen heeft dezelfde Commissie een duidelijk standpunt ingenomen ten voordele van de integratie van diensten, veeleer dan de integratie van gegevens⁸. Met andere woorden, om deze redenen zou de toevlucht tot gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen moeten uitgesloten zijn.

⁷ In die zin, zie Advies van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, nr. 29/2012 van 12 september 2012, punt 94 en Aanbeveling nr. 09/2012 van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, van 23 mei 2012, punten 5, a en c., 9 en 15.

⁸ Aanbeveling van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer nr. 03/2009, punten 5-12

14. Dit geldt des te meer vermits de Autoriteit opmerkt dat in de huidige stand van de definitie van concepten in het ontwerp (artikel 2, 1°, 2° en 5°), het toegestaan is dat de "authentieke bronnen" van de gegevensbank ontstaan uit authentieke bronnen, afkomstig zijn van *externe authentieke bronnen* (bijvoorbeeld een federale gegevensbank). In die context stelt de Autoriteit zich enerzijds vragen bij de bevoegdheid en bijgevolg de legitimiteit, van een gewestelijke entiteit om op die wijze een gegevensbank te kopiëren die opgericht en georganiseerd is door een andere entiteit die geen deel uitmaakt van het samenwerkingsakkoord. Een verantwoording geval per geval zal op dit punt noodzakelijk zijn. Hoe dan ook, anderzijds kan een dergelijke duplicatie en het daaropvolgende hergebruik van de gegevens alleen worden uitgevoerd *voor zover het toepasselijke normatieve kader (inclusief uitvoeringsbepalingen) voor de betreffende externe authentieke bron dit zou toelaten*.

15. Overigens, en zonder afbreuk te doen aan het vorige commentaar, laat de gecombineerde lezing van artikelen 1 en 2*bis* (tot vaststelling van de beheerder van de databank ontstaan uit authentieke bronnen), 2, 6, 8, alsook 11 en 12 (betreffende de BCED), niet toe uit te maken of eenzelfde gegeven zal kunnen worden geraadpleegd via de BCED, zowel in de authentieke bron als in een databank ontstaan uit authentieke bronnen waarin dit eveneens zou zijn opgenomen. Artikel 2, 2° *bis*, van het ontwerp bepaalt echter dat de beheerder van de gegevensbank ontstaan uit authentieke bronnen optreedt « voor rekening van » alle authentieke bronnen. De Autoriteit oordeelt dat het ontwerp dit punt zou moeten verduidelijken alsook de relaties tussen beheerder van authentieke bronnen en beheerder van gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen, beheerders waarvoor het ontwerp eigen verantwoordelijkheden blijft definiëren. Tijdens een onderhoud met de aanvragers in de schoot van de Autoriteit is gebleken dat de openbare overheden door het ontwerp niet zouden verplicht worden om gegevens van gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen te hergebruiken (veeleer dan van de authentieke bronnen zelf) tenzij, in het licht van de betrokken verwerking, *het geheel van* in deze gegevensbank beschikbare types/categorieën gegevens noodzakelijk is. Het ontwerp moet dienovereenkomstig worden aangepast.

16. Ten slotte zou de term « notamment » (onder meer), opgenomen in de definitie van de gegevensbank ontstaan uit authentieke bronnen moeten weggelaten worden aangezien het hele opzet van het ontwerp berust op de creatie en het hergebruik van authentieke bronnen (zie onder meer artikel 1 van het ontwerp).

17. **Labelen.** Vervolgens onderstreept de Autoriteit dat het ontwerp geen criteria voorziet om het labelen te omkaderen (artikelen 4, § 1, en 7, § 3 van het ontwerp) van een gegevensbank in een authentieke bron of in een gegevensbank ontstaan uit een authentieke bron, terwijl dit het geval zou moeten zijn⁹.

⁹ Op dit gebied, lees bijvoorbeeld het advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer nr. 02/2018 van 17 januari 2018.

18. **Verdere verwerking voor andere doeleinden.** Meer ten gronde blijkt duidelijk uit het ontwerp dat de gegevens afkomstig uit een authentieke bron, verwerkt zullen kunnen worden voor andere doeleinden en door andere overheden dan die welke oorspronkelijk werden beoogd bij de creatie van de authentieke bron. Met andere woorden, het ontwerp heeft tot doel en voor gevolg een verdere verwerking toe te laten door andere openbare overheden die, noch het ene, noch de anderen, bepaald zijn bij de creatie van de authentieke bron. Terwijl dit in principe het geval zou moeten zijn gelet op de reeds hiervoor aangehaalde transparantie- en rechtmatigheidsbeginselen¹⁰ (zie *supra*, punten 5-6). Deze benadering beschouwt de authentieke bron mogelijk als evolutief door toepassing van de regels van het ontwerp en hiermee gecombineerde toekomstige regels, regels die formeel zullen kunnen worden bekrachtigd in andere teksten dan die waarmee de authentieke bron zelf wordt bekrachtigd.

19. De Autoriteit oordeelt dat het ontwerp deze benadering kan volgen waarvan de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer het principe¹¹ reeds accepteerde, voor zover het samenwerkingsakkoord geen blanco cheque vormt om het legaliteitsbeginsel, verankerd in artikel 22 van de Grondwet, te omzeilen: het ontwerp mag, noch op algemene, noch op abstracte wijze toelaten dat besluiten van de Regering *in fine*, authentieke bronnen zouden kunnen beheersen vanaf hun creatie tot hun hergebruik. Bijgevolg staat de Autoriteit gunstig tegenover de door het ontwerp beoogde benadering onder voorbehoud van wat volgt, *wanneer de authentieke bronnen persoonsgegevens bevatten* :

- ten eerste, in toepassing van de reeds aangehaalde transparantie- en legaliteitsbeginselen (zie *supra*, punten 5-6), gelet op de draagwijdte van het samenwerkingsakkoord, zouden zowel de authentieke gegevensbron als de gegevensbank ontstaan uit authentieke bronnen moeten worden gecreëerd en geregeld door een decreet (zie de artikelen 2, 1° et 2°, en 7, § 1, 2 en 3 van het ontwerp) ; wat niet belet dat een besluit van de Regering, onder de bronnen die gereld worden via decreet, kan aanduiden welke bronnen authentiek zijn;
- ten tweede, en nog steeds volgens dezelfde principes, zullen de essentiële elementen van de verdere verwerkingen eveneens moeten worden bepaald door of krachtens een decreet. Met andere woorden, de decretale bepalingen waarop de verdere verwerking van gegevens afkomstig uit authentieke bronnen wordt gestoeld, zullen de essentiële elementen van de verwerking moeten bepalen. Nogmaals, een besluit van de Regering alleen zal in elk geval niet de rechtsgrond kunnen

¹⁰ Zie artikelen 9 en 9 van de wet van 19 mei 2010 houdende oprichting van de Kruispuntbank van de voertuigen.

¹¹ Aanbeveling nr. 09/2012 van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, van 23 mei 2012, punt 10.

vormen voor een verdere verwerking van de authentieke bron voor een ander doeleinde dan die waarvoor zij werd gecreëerd;

- en te derde, in dezelfde zin als de twee voorgaande commentaren, onderstreept de Autoriteit dat de paragrafen 1 en 2 van artikel 7 van het ontwerp eveneens teksten zouden vergen ter aanduiding van de authentieke gegevensbronnen en gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen, de vaststelling van de essentiële elementen van de verwerking, met inbegrip van de categorieën ontvangers en doeleinden waarvoor deze laatste de gegevens zullen gebruiken.

20. **Enmalige inzameling van gegevens.** Ten slotte voorzien de paragrafen 1 van de artikelen 6 en 8 van het ontwerp, vanuit het oogpunt van de burger en de onderneming, in een eenmalige inzameling van de gegevens, conform de logica van het Belgische e-government, wanneer de gegevens ter beschikking worden gesteld via de BCED (zie ook artikel 12, § 2 van het ontwerp). De formulering van artikel 8, § 1 dient echter te worden opgehelderd aangezien zij bepaalt dat deze verplichting toepasselijk is (vrije vertaling) « behoudens indien een uitzondering van technische of juridische aard de toegang tot deze gegevens belet ». Is de bedoelde hypothese juridisch deze waarin bijvoorbeeld een machtiging van de CCED opnieuw in vraag zou gesteld worden door een rechtsmacht? Bedoelt men andere regels die de doorgifte van de gegevens zouden beletten en, zo ja, welke? Hetzelfde commentaar geldt voor artikel 12, § 2 van het ontwerp.

II.1.4. Bijzondere transparantieplicht

21. Het ontwerp bekrachtigt in zijn beschikkend gedeelte een aantal specifieke transparantieplichtingen die de Autoriteit als gunstig beschouwt. Zo zal de openbare overheid die gegevens bij personen opvraagt, moeten vermelden welke gegevens zij in dat verband bij authentieke bronnen raadpleegt (artikel 8, § 1 van het ontwerp), zullen zij voorgevulde informatieaanvragen sturen aan de personen en de oorsprong van de gegevens vermelden (artikel 8, § 2 van het ontwerp), en de beheerders van authentieke bronnen zullen technische maatregelen moeten invoeren die de betrokkenen de mogelijkheid bieden, om in wezen, op z'n minst gedeeltelijk, elektronisch sommige van deze rechten uit te oefenen (raadpleging van gegevens, rectificatie en identificatie van de openbare overheden die er toegang toe hadden), naast de verplichtingen die voortvloeien uit de AVG (artikel 9 van het ontwerp).

22. Hoewel de Autoriteit positief staat tegenover deze laatste procedure is dit evenwel onder voorbehoud van wat volgt. Dit vormt immers niet de eenvoudige invoering van het recht op toegang in toepassing van de AVG, doch enkel een bijkomende maatregel. Zo zullen de bedoelde elektronische technische middelen de betrokkene onder meer toelaten « alle openbare overheden te kennen die gedurende de voorbije zes maanden, hen betreffende gegevens hebben geraadpleegd of bijgewerkt,

met uitzondering van de administratieve en gerechtelijke overheden die belast zijn met de opsporing en bestrijding van delicten, de Veiligheid van de Staat en de Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid van de Krijgsmacht ». Los van de wijze van formulering (worden « persoonsgegevens » bedoeld en waarschijnlijk meer in het algemeen, de overheden die belast zijn met de opsporing en bestrijding van overtredingen), is deze aan de betrokkene geboden mogelijkheid immers beperkter dan het recht waarvan hij geniet krachtens artikel 15 van de AVG¹².

23. De Autoriteit dringt in deze context aan op het belang om de betrokkenen correct te informeren over het feit dat het niet gaat om een instrument dat hen toelaat hun recht op toegang uit te oefenen in de zin van de AVG, recht op toegang dat overigens kan worden uitgeoefend binnen de reikwijdte die wordt erkend door de AVG en de Belgische wet ter uitvoering ervan, en waarover zij met deze technische en elektronische middelen moeten worden geïnformeerd, tenzij het risico te lopen op het creëren van een schadelijke verwarring. Bovendien meent de Autoriteit dat deze termijn van 6 maanden zou kunnen worden verlengd, gelet op het potentieel zeer ruime toepassingsgebied dat openbare overheden dekt die niet noodzakelijk rechtstreeks in contact staan met de betrokkenen voor het vervullen van hun opdracht van openbare dienst.

II.1.5. Rechtstreeks uit het samenwerkingsakkoord voortvloeiende bijzondere verwerkingen

24. Het ontwerp zou nog alle essentiële elementen van verwerkingen moeten bepalen waarin het rechtstreeks kan voorzien (dit is het geval voor de verwerkingen die zullen worden uitgevoerd door de CCED bij de uitvoering van haar opdrachten, zie *infra*, punten 68 en v., alsook voor sommige specifieke verwerkingen waarvoor de CCED verantwoordelijk lijkt te zijn, zie *infra*, punt 115).

II.2. Verdeling van de bevoegdheden en toezichthoudende autoriteiten

25. Voorafgaand herinnert de Autoriteit eraan dat de kwestie van de bevoegdheidsverdeling inzake privéleven en gegevensbescherming *in fine* tot de bevoegdheden behoort van de Raad van State en het Grondwettelijk Hof. Het is in het licht van de rechtspraak van deze instellingen dat de aanvrager een duidelijke, wettelijke en coherente keuze zal moeten maken voor de uitoefening van zijn bevoegdheid. De Autoriteit kan zich enerzijds enkel beperken tot de vaststelling dat vast staat dat de deelstaten bevoegd zijn om toezichthoudende autoriteiten op te richten, wat de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zelf reeds had vastgesteld: « Na lezing van considerans B.21 van het arrest nr. 15/2008 van het Grondwettelijk Hof ten aanzien van de impliciete bevoegdheden bedoeld in artikel 10 van de Bijzondere wet, bestaat er geen twijfel over de

¹² Zie eveneens aangaande de bewaartermijn van de gegevens betreffende de ontvangers van de gegevens, HvJEU, 7 mei 2009 (COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ROTTERDAM c/ M.E.E. RIJKEBOER), zaak C-553/07.

bevoegdheid van de Gewesten en Gemeenschappen om binnen hun eigen administratie een controleautoriteit voor gegevensuitwisseling op te richten »¹³. Doch, anderzijds, zich de volgende vragen te stellen.

II.2.1. Principiële overwegingen

26. Het Grondwettelijk Hof en de afdeling wetgeving van de Raad van State oordelen voortaan dat [...] het elke wetgever, binnen de eigen bevoegdheidssfeer, toekomt om door hogere rechtsnormen omschreven grondrechten met betrekking tot de hem toevertrouwde aangelegenheden te concretiseren [...] » (de door de Raad van State geciteerde verwijzingen zijn weggelaten)¹⁴.

27. Voor wat in onderhavig geval de inmenging in het privéleven betreft, is het niet in toepassing van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en bij wijze van impliciete bevoegdheden (of zelfs de staatshervorming) dat de deelstaten bevoegd zijn, hoewel de wetgever dit had overwogen¹⁵, doch krachtens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof die, in zekere mate¹⁶, het doel bijtreedt dat beoogd wordt door de impliciete bevoegdheden¹⁷.

28. Inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, « [i]ndien de deelstaten, wat elk van hen betreft, bepalingen vaststellen voor de gegevensverwerking in het kader van activiteiten die onder hun bevoegdheid vallen – in de wetenschap dat de artikelen 6, § 2 en 3, 9, § 4, en 23 van de [AVG] het mogelijk maken dat specifieke bepalingen worden vastgesteld – zijn ze gemachtigd om

¹³ Advies van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, nr. 29/2012 van 12 september 2012, punt 94.

¹⁴ Advies van de Raad van State nr. 61.267/2/AV, van 27 juni 2017, punt 3.

¹⁵ « Een lid vat het standpunt van de commissie als volgt samen : 1° de « positieve invulling » van het recht op de eerbiediging van het privé-leven en het gezinsleven, behoort op grond van het tweede lid van artikel 24^{quater} tot de bevoegdheid van zowel de federale als de communautaire of gewestelijke overheid; 2° alleen de federale wetgever kan (bij wet) afbreuk doen aan het recht op de eerbiediging van het privéleven en het gezinsleven (op grond van het eerste lid van artikel 24^{quater}), behoudens de uitzonderingen waarin de bijzondere wet tot hervorming der instellingen voorziet, met name inzake huiszoekingen (artikel 11 van de bijzondere wet) en inzake impliciete bevoegdheden (artikel 10 van de bijzondere wet). Op vraag van een lid bevestigt de Eerste Minister bovenstaande interpretatie », *Doc. Parl. St., Kamer, 1993-1994, nr. 1278/2, p., blz. 4-5.*

¹⁶ « Weliswaar vloeit uit artikel 22, eerste lid, van de Grondwet voort dat enkel de federale wetgever kan bepalen in welke gevallen en onder welke voorwaarden het recht op de eerbiediging van het privé-leven en het gezinsleven kan worden beperkt, maar die bevoegdheid kan redelijkerwijze slechts betrekking hebben op de algemene beperkingen van dit recht, die van toepassing zijn op welke aangelegenheid ook. *Daarover anders oordelen zou betekenen dat bepaalde bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten zouden worden uitgehold.* De omstandigheid dat een inmenging in het privé-leven en het gezinsleven het gevolg is van de regeling van een welbepaalde aan de decreetgever toegewezen aangelegenheid doet geen afbreuk aan diens bevoegdheid » (italic toegevoegd door de Autoriteit), Grondwettelijk Hof, arrest nr. 50/2003 van 30 april 2003, punt B.8.10.

¹⁷ Artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen zoals geïnterpreteerd door het Grondwettelijk Hof laat de deelstaten toe een reglementering goed te keuren binnen het bevoegdheidsdomein van de federale wetgever voor zover gelijktijdig aan drie voorwaarden is voldaan: deze reglementering is noodzakelijk voor de uitoefening van de eigen bevoegdheid van de betrokken deelstaat, de betrokken aangelegenheid leent zich tot een gedifferentieerde regeling en tot slot, de weerslag van de betrokken bepalingen op die aangelegenheid is slechts marginaal. Zie eveneens Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 78/2016 van 25 mei 2016, punten B.9.2 en v. Arrest nr. 152/2015 van 29 oktober 2015, punt B.14.7; Arrest nr. 105/2015 van 16 juli 2015, punt B.11; Arrest nr. 29/2015 van 12 maart 2015, punten B.11 en v.; arrest 74/2014 van 8 mei 2014, punt B.9.6.

autoriteiten op te richten die op die specifieke regels toezicht houden »¹⁸ Zodoende kunnen « op specifieke en complementaire wijze », toezichhoudende autoriteiten opgericht worden op het niveau van de gemeenschappen en de gewesten in het kader van de beperkingen die de deelstaten opleggen aan het recht op eerbiediging van het privéleven »¹⁹.

29. Dit gezegd zijnde, betreffende de inmenging in het recht op privéleven, dienen de deelstaten rekening te houden met de algemene federale regelgeving die als minimumregeling geldt in welke aangelegenheid ook²⁰, hierna [**de algemene minimumregeling**]. Met andere woorden, een deelstaat zal geen regels kunnen bepalen die minder beschermend zijn voor de betrokkenen inzake de verwerking van persoonsgegevens. Het Grondwettelijk Hof oordeelde bijvoorbeeld dat « Weliswaar doet de omstandigheid dat een inmenging in het privéleven het gevolg is van de regeling van een welbepaalde aan de decreetgever toegewezen aangelegenheid geen afbreuk aan diens bevoegdheid, maar de decreetgever is gehouden door de algemene federale regelgeving, die als minimumregeling geldt in welke aangelegenheid ook. In zoverre de bestreden bepalingen de uitwisseling van persoonsgegevens beogen, is de decreetgever gebonden door de minimumwaarborgen voorzien in de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens »²¹.

30. De AVG verleent de bevoegdheid aan de lidstaten om één of meer toezichhoudende autoriteiten in te stellen (artikel 51, 1., van de AVG). Hij bepaalt zelf de kenmerken, taken en bevoegdheden ervan (zie artikelen 51 en v. van de AVG). Ingeval van een nationale veelheid van toezichhoudende autoriteiten, bepaalt de AVG enerzijds dat de betrokken lidstaat deze moet aanwijzen die deze autoriteiten in het Europees Comité voor gegevensbescherming moet vertegenwoordigen (artikel 51.3 van de AVG). Artikel 116 van de WOG bepaalt in dit verband dat de Autoriteit de gezamenlijke vertegenwoordiger van de Belgische toezichhoudende autoriteiten is in dit Comité. Anderzijds, verplicht zij deze lidstaat ook om «de procedure vast [te stellen] om ervoor te zorgen dat de andere autoriteiten de regels in verband met het in artikel 63 [van de AVG] bedoelde coherentiemechanisme na [te] leven». (artikel 51,3., van de AVG, zie eveneens overweging nr. 119 van de AVG). In de huidige stand van de Belgische wetgeving bestaat een dergelijke procedure niet. In de hypothese waar federale en gewestelijke toezichhoudende autoriteiten gelijktijdig zouden bestaan heeft de Raad van State de noodzaak herhaalt om op basis van artikel 92*bis* van de Bijzondere wet van 8 augustus 1980, een samenwerkingsakkoord af te sluiten tussen de verschillende beleidsniveaus met betrekking tot de in de AVG bepaalde samenwerkingsmechanismen.

¹⁸ Advies van de Raad van State nr. 61.267/2/AV, van 27 juni 2017, punt 7.1.

¹⁹ *Ibid.*, punt C.

²⁰ *Ibid.*, punten 4.2-5.

²¹ Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 15/2008 van 14 februari 2008, punt B.21, 2de lid. Het gaat slechts om een voorbeeld onder andere beslissingen.

31. In het Belgisch federaal recht bepaalt artikel 4, §1 van de WOG dat de Autoriteit verantwoordelijk is voor het toezicht op de naleving van de grondbeginselen van de bescherming van de persoonsgegevens, in het kader van deze wet en van de wetten die bepalingen bevatten betreffende deze materie. Krachtens het tweede lid van diezelfde paragraaf, oefent de Autoriteit deze opdracht uit op het grondgebied van het hele Koninkrijk, ongeacht welk nationaal recht op de betrokken verwerking van toepassing is, onverminderd de bevoegdheden van de Gemeenschaps- of Gewestregeringen en -parlementen. De Autoriteit is overigens bevoegd wanneer geen andere wet anders bepaalt (artikel 4, §2, 2de lid van de WOG). Vanuit formeel oogpunt tenslotte kunnen enkel de WOG en de WVG in het federaal recht een toezichthoudende autoriteit oprichten in de zin van de AVG.

32. Naast de Autoriteit, vormen eveneens federale toezichthoudende autoriteiten, het Controleorgaan op de politionele informatie (zie artikel 4, § 2, 4de lid van de WOG), het Vast Comité I en het Vast Comité P (zie artikelen 95, 128, 161, 184 van de WVG).

II.2.2. Vraagstukken opgeworpen door deze principiële overwegingen

33. **Welke bevoegdheid kan worden toegekend aan een toezichthoudende autoriteit van een deelstaat?** De in het zojuist vermelde standpunt van de Raad van State erkende bevoegdheid voor de deelstaten om autoriteiten op te richten belast met het toezicht op de specifieke regels die zij uitvaardigen in het raam van de artikelen 6, 2, en 3., en 9, 4., van de AVG, roept volgens de Autoriteit de volgende juridische en praktische vragen op met betrekking tot de uitvoering ervan.

34. **Persoonlijke toezichtsbevoegdheid.** Ten eerste, dient het toepassingsgebied *ratione personae* van deze toezichtsbevoegdheid gedefinieerd te worden naargelang de hoedanigheid van de verwerkingsverantwoordelijke (een openbare overheid opgericht volgens het recht van de deelstaat), een «organiek criterium », naargelang de grondslag van de verwerking (verwerking noodzakelijk om een verplichting na te leven van het recht van de deelstaat of nodig om een opdracht te vervullen van algemeen belang of in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag van de deelstaat, bedoeld in artikel 6.1.c) en e), van de AVG) die wordt uitgevoerd door deze verwerkingsverantwoordelijke, een «verwerkingscriterium », of volgens een cumulatie van deze organieke en verwerkingscriteria (namelijk, een openbare overheid opgericht volgens het recht van de deelstaat die een gegevensverwerking uitvoert die gestoeld is op het recht van de deelstaat)? Zonder twijfel lijkt meteen het «organiek criterium » beter uitvoerbaar en meer betrouwbaar vanuit het oogpunt van de rechtszekerheid.

35. **Materiële toezichtsbevoegdheid.** Ten tweede, wat met het toepassingsgebied *ratione materiae* van de toezichtsbevoegdheid: zou het toezicht beperkt worden tot uitsluitend de specificiteiten en bijzonderheden bepaald in het recht van de deelstaat binnen de speelruimte geboden

door de artikelen 6, 2., en 9, 4., van de AVG, de minimumregeling uitgezonderd (zie *supra*, punt 29), een « specifiek toezicht » of zou daaronder moeten verstaan worden binnen het betrokken domein, op het geheel van gegevensbeschermingsregels van toepassing op de verwerking, een « globaal toezicht »)?

36. Het antwoord op deze vragen hangt af van de interpretatie van artikel 22, 1ste lid, van de Grondwet, die op haar beurt de volgende vragen oproept.

37. **Welke overheid is bevoegd wat betreft de organisatie van het toezicht op de algemene minimumregeling bedoeld in artikel 22, 1ste lid van de Grondwet ?** Voor de inwerkingtreding van de AVG werd deze minimumregeling gevormd door de wet van 8 december 1992 die de Europese regels omzette die ter zake van toepassing waren voor de AVG, namelijk de richtlijn 95/46/EG²² die, met andere woorden, integraal deel uitmaakte van deze minimumregeling. Het is logisch dat de overheid bevoegd voor het instellen van deze minimumregeling ook deze is die bevoegd is om hiervoor een toezichthoudende autoriteit op te richten en haar bevoegdheden te bepalen. De Raad van State heeft in zijn voormeld advies erkend dat « de federale overheid op grond van zijn bevoegdheid voor de algemene regels inzake de beperking van het recht op eerbiediging van het privéleven, bevoegd is een regeling vast te stellen inzake de toezichthoudende autoriteit die belast is met het toezicht op de naleving van die algemene regels ». ²³.

38. Het even logische gevolg van een dergelijk standpunt zou zijn dat de uitoefening van deze bevoegdheid door de deelstaten strikt beperkt zou worden door de voorwaarden voor uitoefening van de impliciete bevoegdheden van de deelstaten (zie *supra*, voetnoot nr. 17).

39. **Welke regels behoren tot de algemene minimumregeling bedoeld in artikel 22, 1ste lid ?** Er moet nog worden bepaald welke regels deze algemene minimumregeling vormen. Want hoewel de bevoegdheden wel degelijk exclusief zijn zou enkel de federale overheid het toezicht ter zake moeten organiseren. In het materieel recht zou dit kader op z'n minst de WVG (die onder meer de AVG uitvoert en de richtlijn 2016/680²⁴ omzet) en de WOG moeten bevatten.

²² Richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens

²³ *Ibid.*, punt 6. De Raad van State erkent dat artikel 22 van de Grondwet voor gevolg kan hebben dat het oprichten en organiseren van een Gegevensbeschermingsautoriteit, waarvan de taken uitgevoerd zouden worden buiten het kader van de enige aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren, onder de bevoegdheid van de federale wetgever kan vallen, zie punten 4.1 en v. van zijn advies.

²⁴ Richtlijn (EU) nr. 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad

40. Maar enerzijds kan deze gelijkstelling niet zonder er vragen bij te stellen: welke specialiteit kan deze algemene minimumregeling omvatten? Titel 4 van de WVG beoogt bijvoorbeeld het toepasselijk juridisch stelsel voor verwerkingen met het oog op archivering in het algemeen belang, voor wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden bedoeld in artikel 89, §§ 2 en 3, van de AVG, wanneer de verwerkingsverantwoordelijke wenst af te wijken van de rechten van de betrokkenen. En anderzijds, waar situeert zich de AVG ten opzichte van deze algemene minimumregeling? Aan deze vraag worden de volgende overwegingen gewijd.

41. Aangezien de Richtlijn 95/46, omgezet in de wet van 8 december 1992 deel uitmaakte van de algemene minimumregeling, zou de **AVG** eveneens moeten worden beschouwd **als deel uitmakend van deze minimumregeling**. In dezelfde zin is de federale wet niet meer losstaand van de AVG dan het geval was met de wet van 8 december 1992 en de richtlijn 95/46, waarbij de eerste wet de richtlijn omzette en de tweede de AVG uitvoert: en wat het materieel aspect van de regels betreft, de minimale rechtsgrond blijft dezelfde. In onderhavig geval zouden de deelstaten vrij blijven om het toezicht te organiseren op de specifieke regels die zij uitvaardigen overeenkomstig de artikelen 6, 2. en 3., en 9, 4., van de AVG en *a priori*, uiteindelijk, voor de andere regels zie een speelruimte laten voor de lidstaten (bijvoorbeeld artikel 23, waarom dit artikel uitsluiten uit de toegelaten inmengingen op het niveau van de deelstaten?), voor zover deze regels wel degelijk behoren tot de uitoefening van hun bevoegdheden. Onder deze regels zouden zich mogelijk de essentiële elementen bevinden van de gegevensverwerkingen die moeten verankerd worden in het decreet teneinde de conformiteit te waarborgen met de beginselen inzake transparantie en rechtmatigheid vervat in artikel 22 van de Grondwet (zie *supra*, punten 5-6), en de specificiteiten goedgekeurd ingevolge de artikelen 6, 2. en 3., 9, 4., van de AVG. De federale overheid zou bevoegd blijven voor het organiseren van de rest van het toezicht, namelijk op de regels inzake gegevensbescherming waarover het recht van de deelstaat niets zegt (bijvoorbeeld de verplichtingen vervat in de artikelen 12 en v. in de mate dat hiervan niet zou worden afgeweken door het recht van de deelstaat).

42. Dit standpunt zou het «organiek criterium» toezichtsbevoegdheid uitsluiten (aangezien een privé-entiteit als verwerkingsverantwoordelijke geacht wordt een verwerking uit te voeren om een wettelijke verplichting na te leven ontstaan uit het recht van de deelstaat), zou de bevoegdheden verdelen volgens een «verwerkingscriterium», en zou de toezichthoudende autoriteiten bekleden met een «specifieke toezichtsbevoegdheid» (zie *supra*, punten 34-35). Het recht van de deelstaat en het register van de verwerkingsactiviteiten (art. 30 AVG) zouden in de praktijk bijdragen tot het bepalen van de bevoegde toezichthoudende autoriteit.

43. De Autoriteit stelt zich echter ernstige vragen bij de werkbaarheid van een dergelijke oplossing die, bij eenzelfde verwerking, concurrerende toezichthoudende autoriteiten zou betrekken van wie de bevoegdheid vanuit het oogpunt van gegevensbescherming zou verdeeld zijn volgens een relatief

kunstmatig criterium, en die van aard is om rechtsonzekerheid te genereren en duidelijke schade te berokkenen aan de transparantie zelf van het wettelijk kader toepasselijk op de gegevensbescherming, ten nadele van de verwerkingsverantwoordelijke en de betrokkenen. Inderdaad, hoe zal men een onderscheid maken tussen de specifieke regels uitgevaardigd door de deelstaten en de AVG waarvan zij slechts de precisering vormen of de omkaderde afwijking, en waarmee zij in overeenstemming moeten zijn?

44. Dit laatste aspect inzake conformiteit vormt een bijkomend probleem. Inderdaad, de bevestiging van een « minimumregeling » impliceert onvermijdelijk de (gedeeltelijke) hiërarchische indeling van de regels, aangezien die van de specifieke regeling niet kunnen afwijken van de algemene regeling (tenzij om beter te beschermen). Welnu, deze hiërarchische indeling zou niet kunnen worden aangehouden vanuit het oogpunt van de toezichtsbevoegdheid, behalve om toezichthoudende autoriteiten in te stellen die niet langer onafhankelijk zouden zijn en die *in concreto* vanuit het oogpunt van de verwerkingsverantwoordelijke een concurrerende bindende bevoegdheid zouden hebben over eenzelfde verwerking (zo zou de algemene regel van de AVG, gespecificeerd door een deelstaat in het raam van een verwerking, voor hem eenzelfde commando betekenen), terwijl hun bevoegdheden exclusief zouden moeten zijn. Het risico op tegenstrijdige beslissingen zou een onzekerheid creëren die nadelig is voor de verwerkingsverantwoordelijken en de betrokkenen.

45. Een alternatief zou erin kunnen bestaan er van uit te gaan dat de **AVG geen deel uitmaakt** van deze *algemene federale minimumregeling*, en een autonoom Europees kader vormt. Enkel de bepalingen verankerd in de WVG en WOG zouden dan de algemene minimumregeling vormen waarmee krachtens artikel 22, 1ste lid van de Grondwet, rekening moet worden gehouden door de deelstaten. En wanneer de deelstaten zouden optreden in het raam van hun bevoegdheden om regels goed te keuren in de gevallen bedoeld in artikelen 6, 2. en 3., en 9, 4., van de AVG, zouden zij eveneens gewettigd zijn om toezichthoudende autoriteiten op te richten, in die gevallen belast met het toezicht op de overeenstemming met de AVG in het algemeen.

46. Opnieuw zou het « organieke criterium » in dat geval worden uitgesloten en zouden de autoriteiten van de deelstaten een « globale toezichtsbevoegdheid » hebben (zie *supra*, punten 34-35). Hoewel deze oplossing werkbaarder lijkt, zou zij niettemin de draagwijdte van artikel, 1ste lid van de Grondwet wezenlijk verminderen wat de toepasbaarheid van de AVG betreft, indien zij niet de mogelijkheid bevat haar te ontdoen van elk effect ten opzichte van de regels die door de deelstaten werden goedgekeurd: wat blijft er immers over van de algemene federale minimumregeling die wordt opgelegd aan de deelstaten en waarvan het toezicht toebehoort aan de federale overheid (organisatie van de beroepsmogelijkheden? De vaststelling van de sancties voor inbreuken op de regels inzake gegevensbescherming – zie *infra* dienaangaande, punt 66 - ?). Deze oplossing blijft eveneens bron van rechtsonzekerheid. Weliswaar in mindere mate dan de vorige oplossing, vermits het niet langer

nodig zou zijn het toezicht te onderscheiden naargelang de gegevensbeschermingsregels. Het blijft evenwel risicovol er van uit te gaan dat *a priori*, elke verwerkingsactiviteit makkelijk zal kunnen geïdentificeerd worden en al naargelang zijn grondslag het onderwerp vormen van een afzonderlijke verwerking. En ten slotte blijft het zojuist aangehaalde risico op tegenstrijdige beslissingen vanwege concurrerende toezichthoudende autoriteiten bestaan aangezien er een, weliswaar beperkte, algemene minimumregeling blijft. Kortom, de rechtszekerheid wordt vanuit het oogpunt van de verwerkingsverantwoordelijken en de betrokkenen opnieuw geweld aangedaan.

47. Dit zou nog meer het geval zijn door een toevlucht tot een « organiek criterium ». Dezelfde bepalingen van het recht van een deelstaat kunnen immers twee facetten vertonen. Enerzijds zullen zij de opdracht van openbare dienst van de betrokken administratie ondersteunen en de noodzaak rechtvaardigen voor deze laatste om persoonsgegevens te verwerken (artikel 6, 1., e) van de AVG). En anderzijds, zouden zij van een private verwerkingsverantwoordelijke kunnen vergen dat hij persoonsgegevens verwerkt om te voldoen aan de verplichtingen die deze bepalingen hem opleggen. Met andere woorden, nogmaals zouden verschillende opvattingen tussen toezichthoudende autoriteiten eenzelfde verwerkingsverantwoordelijke kunnen onderwerpen aan tegenstrijdige voorschriften: enerzijds deze voortspuitend uit het recht van de deelstaat, door de toezichthoudende autoriteit van deze deelstaat conform beoordeeld aan de regels inzake gegevensbescherming, en anderzijds, deze voortspuitend uit gegevensbeschermingsregels die door de federale toezichthoudende autoriteit anders worden geïnterpreteerd.

48. Ten slotte, in de veronderstelling dat het « verwerkingscriterium » zonder moeilijkheden kan worden toegepast, *quod non*, wanneer de AVG wordt uitgesloten uit de algemene minimumregeling (zie *supra*, punten 45-46), zou dezelfde verwerkingsverantwoordelijke in België kunnen onderworpen worden aan verschillende interpretaties van de AVG naargelang de verwerkingen die hij uitvoert.

49. **Besluit.** Tot besluit illustreren de voorgaande overwegingen dat in de huidige stand van het Belgisch recht, een schadelijke onzekerheid bestaat met betrekking tot de draagwijdte van de regels inzake bevoegdheidsverdeling wat betreft de creatie op verschillende beleidsniveaus van meerdere toezichthoudende autoriteiten en de organisatie van hun bevoegdheden. Zelfs indien de aanvrager terecht de bevoegdheid claimt om een toezichthoudende autoriteit op te richten in de zin van de AVG, dient de draagwijdte van zijn bevoegdheid opgehelderd te worden door de Raad van State, het Grondwettelijk Hof en een samenwerkingsakkoord afgesloten door de wetgevers (zie op z'n minst *supra*, punt 30), behalve om een rechtsonzekerheid te creëren die de doeltreffendheid van gegevensbeschermingsregels aanzienlijk zou kunnen ondermijnen, ten nadele van verwerkingsverantwoordelijken en betrokkenen.

II.2.3. Toepassing op het ontwerp

50. Onder voorbehoud van de hiervoor uitgewerkte vraagstukken betreffende de bevoegdheidsverdeling, dient de aanvrager bij de creatie en organisatie van een toezichthoudende autoriteit in elk geval coherente keuzes te maken die conform de AVG zijn. In dit geval vormt het ontwerp de Commission Wallonie-Bruxelles de contrôle des échanges de données [CCED] om tot toezichthoudende autoriteit in de zin van de AVG. In dit verband formuleert de Autoriteit de volgende overwegingen.

Bevoegdheid

51. **Openbare overheden.** De bevoegdheid van de CCED moet duidelijk blijken uit het ontwerp. Artikel 3 van het ontwerp moet worden aangepast teneinde rekening te houden met de bevoegdheid zoals afgebakend in artikel 22, § 1, 3de lid van het ontwerp (zie eveneens artikel 3, 6° van het ontwerp, waarin de CCED wordt gedefinieerd): (vrije vertaling) de CCED « wordt belast met de controle op de toepassing van de reglementering betreffende de bescherming van persoonsgegevens door de openbare overheden in het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap ». De aanvrager kiest bijgevolg voor een « organiek bevoegdheidscriterium » (aangaande dit criterium, zie *supra*, punten 34, 42, 46 en 47), dit van de « openbare overheden ».

52. De Memorie van Toelichting bij het ontwerp verduidelijkt dat de (vrije vertaling) «definitie van openbare overheid overgenomen is uit andere wetgevingen teneinde foutieve interpretaties te vermijden ». Volgens het beschikkend gedeelte van het ontwerp gaat het om « a) de diensten van de Regeringen; b) de lokale besturen op het grondgebied van het Waalse Gewest; c) de publiekrechtelijke instellingen en personen, ongeacht hun vorm en hun aard die: i opgericht zijn met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn en; ii bekleed zijn met rechtspersoonlijkheid en; iii afhangen van de Regeringen of de lokale besturen die vallen onder het huidige punt b), op een van de volgende wijzen: - hetzij worden hun activiteiten voornamelijk gefinancierd door de Regeringen of de lokale besturen die vallen onder het huidige punt b) - hetzij is hun beheer onderworpen aan een controle door de Regeringen of de lokale besturen die vallen onder het huidige punt b); - hetzij zijn meer dan de helft van de leden van het bestuursorgaan, het directieorgaan of toezichthoudend orgaan aangewezen door de Regeringen of de lokale besturen die vallen onder het huidige punt b); d) de verenigingen gevormd door één of meer entiteiten bedoeld onder a; b of c ». Deze definitie is aldus geïnspireerd door de definitie van het concept « aanbestedende overheid » zoals gedefinieerd in artikel 2, 1° van de Wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten (zie eveneens artikel 5 van de WVG).

53. De weerhouden definitie noopt tot twee opmerkingen. Ten eerste, vermist het concept openbare overheid gedefinieerd wordt door artikel 2, 8°, van het ontwerp en er wordt afgebakend in

het licht van de bevoegdheid van de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest, dienen de woorden « en Région Wallonne et en Communauté Française » te worden geschrapt in artikel 22, § 1, 3de lid van het ontwerp. Ten tweede sluit het concept verwerkingsverantwoordelijke duidelijk niet uit dat onder meer het Waals Gewest en de Franse Gemeenschap zelf zouden kunnen beschouwd worden als verwerkingsverantwoordelijken (aangaande dit concept, zie *infra*, punten 88-90). De definitie van het concept openbare overheid dient bijgevolg te worden aangepast.

54. **Bevoegdheidsgebied van de CCED.** Het ontwerp dient nog coherent te zijn wat betreft de keuze van het bevoegdheidsgebied van de CCED, en de juridische gevolgen hiervan te integreren. Zodoende zal de CCED in dit integrale bevoegdheidsgebied de opdrachten en bevoegdheden die haar zijn toebedeeld, kunnen, en desgevallend moeten, uitoefenen in toepassing van de AVG (zie *infra*, punten 73 en 75).

55. **Samenwerking met andere toezichthoudende autoriteiten.** Artikel 26, dat het overleg en de samenwerking regelt van de CCED (Commissie Wallonië-Brussel voor het toezicht op de gegevensuitwisselingen) met de andere toezichthoudende autoriteiten moet worden opgehelderd. Krachtens dit artikel (vrije vertaling) « waakt (de voorzitter van de CCED) over de verenigbaarheid » van de «aanbevelingen en adviezen » van de CCED met de «beslissingen » van de Autoriteit en de toezichthoudende autoriteiten van de andere deelstaten. Welk bereik heeft deze verplichting (gaat het om een motiveringsplicht voor aanbevelingen en adviezen die afwijken van deze van de andere toezichthoudende autoriteiten)?

56. De voorzitter kan de goedkeuring van een advies of een aanbeveling nog uitstellen en het dossier voorleggen aan het voorafgaand advies van de Autoriteit. Welnu, het is aan de WOG om de bevoegdheden van de Autoriteit te bepalen (zie voor de advies- en aanbevelingsbevoegdheid van de Autoriteit, artikel 23 van de WOG). In ieder geval zou de termijn die aan de Autoriteit wordt opgelegd pas mogen beginnen lopen vanaf het ogenblik dat zij over alle elementen beschikt die noodzakelijk zijn om een standpunt in te nemen en deze zouden moeten vervat zitten in het ontwerp van aanbeveling of advies van de CCED, die exclusief handelt binnen haar bevoegdheidsgebied. Dan nog zou de CCED systematisch de redenen moeten motiveren waarom zij het daaruit voortvloeiend standpunt van de Autoriteit niet, of maar gedeeltelijk, volgt.

57. Tot slot is de Autoriteit van mening dat de samenwerkingsregels tussen de Belgische autoriteiten zouden moeten worden aangenomen in een samenwerkingsakkoord dat wordt afgesloten tussen de Federale Staat en de deelstaten.

58. **Gedelegeerde onderzoeksbevoegdheden.** Artikel 28 van het ontwerp bepaalt dat de CCED (vrije vertaling) de «onderzoeksbevoegdheid als bedoeld in artikel 58 van de AVG» kan

«delegeren» - (het is onder punt 1 dat artikel 58 van de AVG meerdere onderzoeksbevoegdheden vaststelt; en het is naar deze bevoegdheden, eerder dan naar «deze bevoegdheid» waarnaar het 3de lid van artikel 28 van het ontwerp moet verwijzen)-, «aan een andere dienst of een andere toezichthoudende autoriteit middels het afsluiten van een samenwerkingsakkoord». Ten eerste heeft de Autoriteit uitgaande van het Belgisch recht, vragen over een dergelijke delegatiebevoegdheid (omdat de delegeerder in principe hiërarchisch ondergeschikt is), maar dat is een kwestie waarvoor zij niet bevoegd is. Ten tweede, is de Autoriteit van mening dat dergelijke bevoegdheden in ieder geval uitsluitend conform de AVG kunnen worden uitgeoefend. Welnu, deze bevoegdheden kunnen slechts deze zijn van een toezichthoudende autoriteit als bedoeld in de AVG. Bijgevolg moeten de woorden (vrije vertaling) «aan een andere dienst» geschrapt worden. NB: tijdens een ontmoeting met de aanvragers met de Autoriteit is gebleken dat het doel van de bepaling er eerder in bestond om een samenwerking tussen autoriteiten mogelijk te maken. Het ontwerp moet dan ook in die zin worden aangepast.

Onafhankelijkheid

59. **Concept onafhankelijkheid.** De CCED moet haar opdrachten en bevoegdheden waarmee zij is belast, overeenkomstig artikel 52 van de AVG, volledig onafhankelijk uitoefenen. Deze onafhankelijkheid is een concept van Europees recht²⁵ ten opzichte waarvan artikel 22, § 1, lid 2 van het ontwerp, geen meerwaarde biedt. Integendeel, het kan restrictief lijken. Het is beter om dit te schrappen.

60. **Toepasselijke voorwaarden op de leden.** Betreffende de **toepasselijke voorwaarden op de leden**, stelt de Autoriteit vast dat de tekst van artikel 22/1, § 4, niet is afgewerkt. De Autoriteit ziet overigens niet in waarom de onverenigbaarheid bedoeld onder 7° van deze paragraaf ook niet de externe authentieke bron beoogt, zoals overigens 8° ook de dienstenintegratoren beoogt van de andere bestuursniveaus. De Autoriteit verzoekt overigens om een gelijkaardige onverenigbaarheid als deze vermeld onder artikel 38, 6° van de WOG, te integreren (« geen mandataris van een openbare functie zijn », en ten minste in dit geval, binnen een overheid die valt onder de bevoegdheid van de CCED). De voorwaarde om «perfect bekwaam te zijn op het gebied », bedoeld onder 6°, nog altijd onder dezelfde paragraaf, zou opnieuw geformuleerd moeten worden en elders in de paragraaf geplaatst worden (6° beoogt de onafhankelijkheidsgaranties en niet de technische bekwaamheid op het gebied).

²⁵ Zie de jurisprudentie van het Hof van justitie ter zake, met name het arrest (Gr. Kam). van 9 maart 2010 ((COMMISSIE vs/ BONDSREPUBLIC DUITSLAND), zaak C-518/07; arrest (Gr. Kam). van 16 oktober 2012 ((COMMISSIE vs/ REPUBLIC OOSTENRIJK), zaak C-614/2010 ; arrest (Gr. Kam). van 8 april 2014 (COMMISSIE vs/ HONGARIJE), zaak C-288/12.

61. Inzake de belangenconflicten, zou artikel 22/2, § 5, van het ontwerp moeten worden aangepast in het licht van artikel 43, 2de lid van de WOG, zodanig dat ook de persoonlijke of rechtstreekse belangen van de ouders of verwanten van het lid tot de derde graad in aanmerking worden genomen. Overeenkomstig artikel 54, 1, f) van de AVG, moet het ontwerp nog de verboden activiteiten, jobs en voordelen regelen die onverenigbaar zijn met hun verplichtingen «met inbegrip na afloop van hun mandaat ».

62. **Vertegenwoordiger van de BCED** (Kruispuntbank voor gegevensuitwisseling). Artikel 24/4, lid 2 van het ontwerp bepaalt dat een vertegenwoordiger van de BCED zonder beraadslagende stem deelneemt aan elke vergadering van de CCED (vrije vertaling) «om te kunnen instaan voor een doeltreffende samenwerking en coördinatie tussen de dienstenintegrator en de toezichthoudende autoriteit ». De BCED is één van de verwerkingsverantwoordelijken uit de overheid, die valt onder de bevoegdheid van de CCED. Alhoewel de Autoriteit het doeleinde bemerkt die de aanvrager nastreeft om de onafhankelijkheid van de CCED te bewaren, zou die laatste de mogelijkheid moeten hebben de vertegenwoordiger van de BCED uit te nodigen naargelang het geval voor de hele of een deel van de vergadering opdat deze aan zijn eventuele verplichtingen zou kunnen tegemoet komen. Als haar een dergelijk systematische aanwezigheid wordt opgelegd, is dit niet in overeenstemming met de onafhankelijkheid waarvan zij in toepassing van de AVG moet genieten. Dit gezegd zijnde, dit belet niet dat een vertegenwoordiger van de BCED aanwezig kan zijn wanneer de CCED haar bevoegdheid tot het machtigen van gegevensstromen uitoefent (zie *infra*, punt 69), context waarin deze vertegenwoordiger een nuttige technische expertise kan bijdragen. Deze bepaling moet overigens gerelateerd en gecoördineerd worden met de vertrouwelijkheidsplicht, bedoeld onder artikel 22/2, paragraaf 6 van het ontwerp.

63. **Eigen personeel en budget, noodzakelijke human resources.** Artikel 52, 5., van de AVG bepaalt dat elke toezichthoudende autoriteit haar eigen personeelsleden moet kunnen kiezen en over hen beschikken en zij moeten exclusief geplaatst worden onder het gezag haar leden. Artikel 52, 6., van de AVG bepaalt verder met name dat een autoriteit moet beschikken over een eigen jaarlijks budget. Artikel 22/3, § 2, lid 2, is niet in overeenstemming met deze bepalingen van de AVG omdat deze erin voorziet dat gedurende de installatieperiode van het secretariaat, de CCED zich voor het beheer van haar dossiers kan laten bijstaan door de BCED.

64. Artikel 52, 4, van de AVG preciseert bovendien dat een toezichthoudende autoriteit met name moet beschikken over de noodzakelijke human resources voor de daadwerkelijke uitoefening van haar functies. Gelet op deze bevoegdheden van de CCED en in het bijzonder op haar verplichtingen inzake machtiging, uit de Autoriteit in dit verband haar twijfels over de doeltreffendheid van artikel 22/3, paragraaf 2, lid 1 dat bepaalt dat het secretariaat (vrije vertaling) «ten minste is samengesteld uit drie personen: een persoon die instaat voor het administratief beheer, een persoon met een grondige

juridische bekwaamheid inzake gegevensbescherming en een persoon met grondige informaticabekwaamheid inzake informatiebeveiliging». Het ontwerp lijkt overigens te zwijgen over het statuut van deze personeelsleden en het bepaalt ook de vestigingsplaats van de CCED niet.

Opgaven en bevoegdheden

65. Artikel 23, lid 1 van het ontwerp, bepaalt dat de CCED alle bevoegdheden uitoefent (opdrachten, volgens de bewoordingen van de AVG) alsook de bevoegdheden bedoeld in de artikelen 57 en 58 van de AVG.

66. **Administratieve boetes.** Onder de andere corrigerende maatregelen, beoogt artikel 58, 2, i), de bevoegdheid om administratieve boetes op te leggen. Artikel 221, § 2 van de WVG bepaalt evenwel dat artikel 83 van de AVG niet van toepassing is op de overheid en hun aangestelden of gemachtigden, tenzij het gaat om een publiekrechtelijke rechtspersoon die goederen of diensten aanbiedt op een markt. Artikel 5 van de WVG definieert het concept overheid dat met name de deelstaten en lokale overheden omvat. De Autoriteit begrijpt uit de bewoording van het ontwerp dat van artikel 221 van de WVG afgeweken wordt, voor zover dat dit in overeenstemming is met de regels inzake bevoegdheidsverdeling, door aan de CCED de bevoegdheid toe te kennen om administratieve boetes op te leggen. De Autoriteit verzoekt de aanvragers evenwel om hun intentie hierover op te helderen.

67. **Controle van de BCED.** Lid 2 van artikel 23 van het ontwerp dat bepaalt dat de CCED de toezichthoudende autoriteit is van de BCED, is overbodig gelet op de AVG en de artikelen 3 en 22, § 1, lid 3 van het ontwerp (over de verantwoordelijkheden ten aanzien van de verwerkingen, zie *infra*, punten 85, en v.). Het moet geschrapt worden.

68. **Machtigingsbevoegdheid.** De CCED beschikt over een ruime machtigingsbevoegdheid. Zo moet zij (vrije vertaling) «de verspreiding van de persoonsgegevens die op grote schaal verspreid zullen worden» machtigen (artikel 18, lid 2 van het ontwerp) en meer in het algemeen, vereist elke toegang tot persoonsgegevens uit een authentieke gegevensbron of een gegevensbank uit een authentieke bron de machtiging van de CCED (die zich binnen de zestig dagen na ontvangst van het verzoek zal uitspreken) (artikel 24/1 van het ontwerp).

69. Artikel 36, 5., van de AVG laat een dergelijke aanpak toe. Deze wijkt echter in belangrijke mate af van de risico-gebaseerde benadering die overwegend door de AVG wordt gevolgd en die in praktijk disproportioneel zou kunnen blijken te zijn en vergezeld van ongewenste gevolgen. Wanneer elke toegang gemachtigd moet worden, is het gevaar dat de meer risicovolle verwerkingen die een grondiger analyse nodig hebben, wegzinken in de stroommassa. De Autoriteit herinnert aan de

algemene benadering die de WVG ter zake volgt en die in principe bestaat uit het omkaderen van gegevensverkeer tussen administraties via protocollen (zie artikel 20 van de WVG), waarbij hoe dan ook alleen de bijzondere gebieden een stelsel van voorafgaande machtigingen behouden en dit *evenwel door entiteiten die geen toezichthoudende autoriteiten zijn als bedoeld in de AVG*²⁶. De Autoriteit is van mening dat een dergelijke uitgebreide machtigingsbevoegdheid verwarring sticht tussen de rol van een toezichthoudende autoriteit en deze van een verwerkingsverantwoordelijke of in voorkomend geval, van een entiteit die is opgericht krachtens de *accountability*. Het maken van een onderscheid tussen de toezichthoudende autoriteit en een entiteit die is opgericht krachtens de *accountability*, in tegenstelling van wat wordt voorgesteld in het ontwerp, zou de dienstenintegrator overigens toelaten beter zijn rol te vervullen in het raam van de gegevensstromen en hun machtiging.

70. Bovendien, naast het feit dat het beoogde machtigingssysteem zich richt op het gegevensverkeer dat niet noodzakelijk hoge risico's vertoont voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, vestigt de Autoriteit de aandacht op het potentieel overtollig karakter van het beoogde machtigingssysteem, gelet op de verplichting om een gegevensbeschermingseffectbeoordeling - als bedoeld in artikel 35 van de AVG - uit voeren én gelet op de voormelde machtigingsstelsels. Een coördinatie moet verzekerd zijn en in het ontwerp weerspiegeld.

71. En tot slot aangaande de bevoegdheid van de regeringen om samen de toepassingsvoorwaarden van de bevoegdheid van de CCED te bepalen om een machtiging op te heffen of in te trekken (artikel 24/1, § 4 van het ontwerp), herinnert de Autoriteit eraan dat deze bevoegdheid in ieder geval onverminderd werkzaam zal zijn ten aanzien van de bevoegdheden waarover de CCED beschikt krachtens artikel 58 van de AVG (zie in het bijzonder artikel 58, 2., f) van de AVG).

72. **Adviesbevoegdheid.** In het verlengde van deze machtigingsbevoegdheid, en betreffende de adviesbevoegdheid van de CCED, moet die laatste systematisch een voorafgaand advies verstrekken over de uitwisselingen van persoonsgegevens tussen overheden wanneer die gegevens niet afkomstig zijn uit authentieke gegevensbronnen of gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen (artikel 24/1, § 2, van de AVG). De Autoriteit verwijst in dit verband naar haar eerdere opmerkingen van zojuist over de op een risico-gebaseerde benadering, risico dat door de verwerkingen wordt veroorzaakt. NB.: de verwijzing naar de procedure bedoeld onder artikel 30, § 1 moet worden aangepast (waarschijnlijk betreft het hier een verwijzing naar paragraaf 1 van datzelfde artikel).

73. Voor het overige bepaalt het ontwerp dat de CCED (vrije vertaling) « [...] advies verstrekt over de bescherming van persoonsgegevens *in het kader van dit akkoord en de uitvoeringsbesluiten*

²⁶ Zijn betrokken, de Kruispuntbank van Sociale Zekerheid en het Rijksregister, zie de wijzigingen bij wet van 5 september 2018 tot tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van de AVG en de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, zoals laatst gewijzigd door de wet van 25 november 2018 houdende diverse bepalingen met betrekking tot het Rijksregister en de bevolkingsregisters.

ervan » (italic toegevoegd door de Autoriteit) (artikel 24, § 1, lid 1 van het ontwerp). Deze regel die voor het overige met zich meebrengt (gelet op de andere relevante normatieve teksten inzake verwerking van persoonsgegevens), dat de Autoriteit bevoegd zou blijven, is niet overeenkomstig de AVG, de regels inzake bevoegdheidsverdeling en het ontwerp die in combinatie gelezen, oplegt dat de CCED haar adviesbevoegdheid kan (of moet, naargelang het geval) uitoefenen over de vragen met betrekking tot *alle gegevensverwerkingen die onder haar bevoegdheid vallen*. De Autoriteit verwijst in dit verband *supra*, naar de punten 25 en v.; naar artikel 22, § 1, lid 3 van het ontwerp en vooral naar de artikelen 36,4, en 58,3, b) van de AVG. Het ontwerp, dat ten onrechte restrictief is, moet bijgevolg worden aangepast. Om diezelfde reden moet ook artikel 24, § 2 worden aangepast: de woorden (vrije vertaling) «in het kader van dit akkoord en de uitvoeringsbesluiten ervan» moeten geschrapt worden.

74. Artikel 7, § 3 van het ontwerp - dat in ieder geval bepaalt, dat het advies van de CCED niet moeten worden verkregen over een decreet of een besluit dat een authentieke bron aanduidt, als dit advies reeds werd verkregen in het kader van de kwalificatieprocedure - moet eerst en vooral ook worden aangepast omdat het in strijd is met artikel 36, 4 van de AVG. Artikel 24, § 1, lid 2 moet vervolgens ook worden geschrapt aangezien het overbodig is gelet op artikel 7, § 3 van het ontwerp.

75. **Klachten.** Over de klachten bepaalt artikel 24/3, lid 2 van het ontwerp dat de CCED bevoegd is om klachten te ontvangen (vrije vertaling) «ten aanzien van een overheid *die een van haar verplichtingen, voortvloeiend uit dit samenwerkingsakkoord verkeerd heeft uitgevoerd*, onverminderd de toepassing van de AVG » (italic toegevoegd door de Autoriteit). Om de reeds vermelde redenen (zie *supra* punt 73), is het ontwerp op dit punt onterecht restrictief: De CCED moet elke klacht over een gegevensverwerking die binnen haar bevoegdheidssfeer valt, ontvangen en behandelen.

76. **Recht op onrechtstreekse toegang.** Artikel 27 van het ontwerp stelt een recht op onrechtstreekse toegang vast ten laste van de CCED. De Autoriteit begrijpt dat het doel van deze bepaling het organiseren is van een onrechtstreekse toegang via de CCED, wanneer dit recht niet kan worden uitgeoefend ten aanzien van een overheid die onder haar bevoegdheid valt of wanneer meer in het algemeen die overheid afwijkt van de artikelen 12 tot 22 van de AVG omwille van een bepaling (een "wet" zoals het ontwerp verduidelijkt) die artikel 23 van de AVG uitvoert. De formulering van paragraaf 1, van artikel 27 zou in de eerste plaats in die zin moeten worden opgehelderd.

77. Vervolgens herhaalt de Autoriteit dat zij niet gunstig staat tegenover de invoering van een systeem voor onrechtstreekse toegang en ze verwijst hiervoor naar haar eerder uitgebracht standpunt hierover²⁷. Ze is er des te meer tegen gekant dat artikel 27 van het ontwerp van de CCED eist dat zij

²⁷ Zie het advies van de GBA nr. 06/2019 van 16 januari 2019, punt 11.

systematisch, of er nu al dan niet correct werd beslist, een uitzondering maakt op de rechten van de betrokkene.

78. Tot slot, ziet de Autoriteit niet op welke rechtsgrond de CCED (vrije vertaling) «ook het openbaar ministerie of de onderzoeksrechter zou kunnen vatten om de nodige verificaties uit te voeren». Dit is in strijd met artikel 55, 3 van de AVG dat bepaalt dat toezichthoudende autoriteiten niet bevoegd zijn om toe te zien op verwerkingen door gerechten bij de uitoefening van hun rechterlijke taken.

Opdrachten en bevoegdheden: motivering, vertrouwelijkheid en procedures

79. Over de regels die de uitoefening organiseren van de rechten en bevoegdheden door de CCED, stelt het ontwerp bepaalde regels vast die in het vervolg van de tekst eerst worden besproken waarna vervolgens de delegaties aan de Regeringen en aan het huishoudelijk reglement van de CCED aan bod komen. De Autoriteit is van mening dat het ontwerp ter zake moet worden aangepast.

80. **Differentiatie van de corrigerende maatregelen.** Betreffende de differentiatie van de corrigerende maatregelen bedoeld onder artikel 58 van de AVG (deze zijn heel precies verankerd in artikel 58,2, van de AVG), is artikel 24/2, lid 1 van het ontwerp dubbelzinnig daar waar het bepaalt dat wanneer (vrije vertaling) «zij een corrigerende maatregel overweegt, de CCED rekening houdt met het informatieveiligheidsbeleid en met de stand van de techniek, de uitvoeringskosten, alsook met de aard, de omvang, de context en de verwerkingsdoeleinden en de qua waarschijnlijkheid en ernst uiteenlopende risico's voor de rechten en vrijheden van personen». De maatregelen die een toezichthoudende autoriteit beoogt, moeten in overeenstemming zijn met de AVG die al oplegt dat rekening moet worden gehouden met deze parameters als ze relevant blijken te zijn (zie bijvoorbeeld artikel 32, 1, van de AVG). Niet elke corrigerende maatregel moet om uitdrukkelijk te zijn - onderzocht worden ten aanzien van deze factoren die, desgevallend, in aanmerking worden genomen in het onderzoek en de vaststelling van de schending van de AVG die zal leiden tot de bedoelde corrigerende maatregel zelf (bijvoorbeeld, een verwittiging, een vermaning, etc.). De kwestieuze bepaling moet bijgevolg worden aangepast en deze opmerking geldt *mutatis mutandis* voor artikel 25, paragraaf 2 van het ontwerp (dat voorziet in de motiveringsplicht voor adviezen, aanbevelingen en machtigingen van de CCED en in dit kader de verplichting om rekening te houden de voormelde elementen).

81. **Motivering.** Artikel 25, § 2 van het ontwerp bepaalt dat de adviezen, aanbevelingen en machtigingen van de CCED schriftelijk en gemotiveerd moeten zijn. De Autoriteit vertrekt van het principe dat voor de beslissingen van de CCED, de motivering vereist zal zijn in toepassing van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen.

82. **Recht van de verdediging.** Betreffende de rechten van de verdediging, bepaalt artikel 24/2, § 1, lid 2 en 4 (vrije vertaling): om «desgevallend » de betrokken overheid te verzoeken haar «recht op verdediging » schriftelijk uit te oefenen binnen een termijn van 10 dagen. Lid 4 bepaalt dat het verzoek voorafgaand aan de uitoefening van « de rechten van de verdediging » niet vereist is wanneer dit de geplande maatregelen ondoeltreffend zou maken of wanneer een bijkomende vertraging de bescherming van de gegevens ernstig zou aantasten. Artikel 24/3, lid 2 van het ontwerp bepaalt verder dat de CCED moet voorzien in de uitoefening van een recht op verdediging bij een klachtenprocedure. De Autoriteit heeft vragen over de rechtmatigheid van dergelijke bepaling ten aanzien van de rechten van de verdediging (zie met name de artikelen 95, § 2 en 98 van de WVG), maar deze vraag valt niet onder haar bevoegdheid.

83. **Vertrouwelijkheid.** Aangaande vertrouwelijkheid waaraan de leden en het personeel van de CCED gebonden zijn, zou artikel 22/2, § 6, er meer in het algemeen moeten in voorzien dat zij niet gehouden zijn aan deze vertrouwelijkheid als dat noodzakelijk is voor de uitoefening van de opdrachten van de CCED (zie ook de inspiratiebron dat artikel 48, § 2 van de WOG hiervoor zou kunnen zijn).

84. **Delegaties aan de Regeringen en aan het HR.** Voor de delegaties wordt een aanzienlijke manoeuvreerruimte overgelaten aan het huishoudelijk reglement (HR) van de CCED. Zo bepaalt artikel 22/3, § 1, lid 3 dat het HR (*in fine*, onderworpen aan de goedkeuring van de Parlementen) (vrije vertaling) «in ieder geval de regels bevat betreffende het financieel beheer, de bestuurlijke organisatie alsook de werkmethodes en -procedures met het oog op de correcte en zorgvuldige uitoefening van de verschillende taken en bevoegdheden bedoeld onder de artikelen 57 en 58 van de AVG». Artikel 24/3 lid 2 van het ontwerp bepaalt dat de CCED de klachtenprocedure regelt overeenkomstig artikel 57, 1, f) en 2, van de AVG in haar HR dat «voorziet in een recht op verdediging». Overigens (vrije vertaling) kunnen de «Regeringen van de partijen gezamenlijk en na advies van de [CCED], de bijzondere voorwaarden preciseren voor de toepassing van de bevoegdheden als bedoeld in artikel 58 van de AVG ».

85. **Lacunes in het ontwerp.** Hoewel dit niet onder haar bevoegdheid valt, heeft de Autoriteit - in het licht van de voorgaande uiteenzettingen - vragen over de noodzaak om het ontwerp te vervolledigen voor wat de bevoegdheden betreft van de CCED en de procedures voor de uitoefening ervan. De Autoriteit :

- verwijst de aanvrager in algemene zin naar de **WOG** omdat deze de bevoegdheden van de inspectiedienst (inspecteur-generaal en inspecteurs) omschrijft, een beroep tegen hen regelt, en de bevoegdheden van de geschillenkamer omschrijft en de aldaar te volgen procedure, alsook de beschikbare beroepsmiddelen voor het Marktenhof;

- verzoekt dat de aanvrager in het ontwerp voorziet in een bevoegdheid voor de CCED om te kunnen **klasseren zonder gevolg** (vergelijken met de artikelen 91, § 2, 95, § 1, en 100, § 1, van de WOG), anders bestaat het gevaar dat haar werking wordt verlamd;
- herinnert aan de verplichting om een **doeltreffende voorziening in rechte** in te voeren tegen de bevoegdheden van de CCED. Artikel 53, 4, van de AVG bepaalt immers « Op de uitoefening van de bevoegdheden die uit hoofde van dit artikel aan de toezichthoudende autoriteit worden verleend, zijn passende waarborgen van toepassing, daaronder begrepen doeltreffende voorziening in rechte en eerlijke rechtsbedeling, zoals overeenkomstig het Handvest vastgelegd in het Unierecht en het lidstatelijke recht ». In dit verband vestigt de Autoriteit in het bijzonder de aandacht van de aanvrager op artikel 47 van het Handvest, artikel 6 van het EHRM en het Protocol nr. 7 van de EHRM.²⁸ Zoals de tekst van het samenwerkingsakkoord nu op tafel ligt, gaat de Autoriteit uit van het principe dat de gewone rechtsmiddelen openstaan voor de verwerkingsverantwoordelijke en ze verzoekt de aanvrager om de spelregels ervan uiteen te zetten in de memorie van toelichting bij het ontwerp;
- En tot slot aangaande de garanties die in artikel 6 van de EHRM worden bekrachtigd (strafrechtelijk luik), herinnert de Autoriteit eraan hoe belangrijk het is om **duidelijk de functies van de CCED²⁹ inzake vervolging, onderzoek en bestraffing** duidelijk van elkaar te onderscheiden op gevaar af dit artikel te schenden.

Coherentiemechanisme en samenwerking op Europees niveau

86. De Autoriteit herhaalt in dit verband dat een samenwerkingsakkoord noodzakelijk is tussen de verschillende instanties (zie *supra*, punt 30). Hebben hierop betrekking: artikel 24, § 3, dat in de mogelijkheid voorziet om lijsten van verwerkingen op te maken die al dan niet een gegevensbeschermingseffectbeoordeling nodig hebben; artikel 24/2, § 3, dat bepaalt dat de CCED samenwerkt met andere toezichthoudende autoriteiten en de Europese Commissie, overeenkomstig hoofdstuk VII van de AVG.

²⁸ Advies van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, nr. 29/2012 van 12 september 2012, punt 29.

²⁹ Zie dienaangaande onder meer, EHRM, arrest van 11 juni 2009 (DUBUS S.A. v/ FRANCE), verzoek. nr. 5242/04. Lees het document opgesteld door de Afdeling Onderzoek en Bibliotheek, binnen het Directoraat Jurisdictie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, « Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme, Droit à un procès équitable (volet pénal) », 2014, pp. 17-21.

II.3. Verantwoordelijkheden met betrekking tot de verwerkingen

II.3.1. Uitgangspunten

87. De bedoeling van een brede definitie van het concept verwerkingsverantwoordelijke³⁰ is een efficiënte en volledige bescherming te verzekeren van de betrokkenen³¹. In feite kan een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de verwerking verschillende actoren binden, waarbij de betrokkene zijn rechten bij elk van hen kan uitoefenen³².

88. Echter, « het bestaan van een gezamenlijke verantwoordelijkheid zich niet noodzakelijkerwijs uit in een gelijkwaardige verantwoordelijkheid [... en] [d]eze ondernemers kunnen juist in verschillende stadia en in verschillende mate bij deze verwerking betrokken zijn, zodat het niveau van verantwoordelijkheid van elk van hen moet worden beoordeeld in het licht van alle relevante omstandigheden van het geval »³³. Het is « in het raam van zijn verantwoordelijkheden, zijn bevoegdheden en zijn mogelijkheden » dat de medeverantwoordelijke zal waken over de conformiteit van zijn activiteit met de regels inzake gegevensbescherming³⁴.

89. Wanneer de doelstellingen van en de middelen voor de verwerking bepaald worden door nationaal recht, « kan worden bepaald wie de verwerkingsverantwoordelijke is of volgens welke criteria van het [nationaal] recht deze wordt aangewezen »³⁵. Hoewel de lidstaten de toepassing van de regels van de AVG kunnen bepalen in bijzondere domeinen waar zij zelf de regels opstellen teneinde in deze domeinen de coherentie en de duidelijkheid van het wettelijk kader te bewaren dat toepasselijk is op gegevensverwerkingen, kunnen zij evenwel niet afwijken van de AVG of afzien van de daarin bepaalde definities³⁶. Het tegenovergestelde beweren zou niet alleen ingaan tegen de letter van de AVG maar zou eveneens de doelstelling ervan in gevaar kunnen brengen om een coherent en hoog beveiligingsniveau te verzekeren voor natuurlijke personen.

³⁰ De begrippen verwerkingsverantwoordelijke en verwerker zijn gedefinieerd in artikelen 4, 7) en 8 van de AVG. Lees eveneens het Advies G29, 1/2010 over de begrippen “voor de verwerking verantwoordelijke” en “verwerker”, 169 februari 2010, p. 2010.

³¹ EHvJ, (Gr. Kam.), 13 mei 2014 (GOOGLE SPAIN SL, GOOGLE INC. v/ AEPD), aff. C-132/12, punt 34. EHvJ, (Gr. Kam.), 5 juni 2018 (UNABHÄNGIGES LANDESZENTRUM FÜR DATENSCHUTZ SCHLESWIG-HOLSTEIN v/ WIRTSCHAFTSAKADEMIE SCHLESWIG-HOLSTEIN GMBH), doss. C-210/16, punt 28.

³² Artikel 26, 3., AVG.

³³ EHvJ, (Gr. Kam.), 5 juni 2018 (UNABHÄNGIGES LANDESZENTRUM FÜR DATENSCHUTZ SCHLESWIG-HOLSTEIN v/ WIRTSCHAFTSAKADEMIE SCHLESWIG-HOLSTEIN GMBH), aff. C-210/16, punt 43. Lees eveneens het Advies G29, 1/2010 over de begrippen “voor de verwerking verantwoordelijke” en “verwerker”, 16 februari 2010, p. 20.

³⁴ EHvJ, (Gr. Kam.), 13 mei 2014 (GOOGLE SPAIN SL, GOOGLE INC. v/ AEPD), aff. C-132/12, punt 38.

³⁵ Artikel 4, 7), AVG. Betreffende de vaststelling van de respectieve verantwoordelijkheden van de gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken, lees eveneens artikel 26, 1., van de AVG

³⁶ Lees Artikel 6, 3., 2de lid en de overwegingen 8 en 10 van de AVG.

II.3.2. Bij het ontwerp betrokken actoren en aanvaarde opdrachten

90. **Beheerder van een authentieke bron of een gegevensbank ontstaan uit authentieke bronnen.** Deze beheerder (artikel 1, 1bis van het ontwerp) is de openbare overheid die wordt aangewezen door het decreet of het besluit van de Regering tot oprichting van de authentieke bron en die (vrije vertaling) « exclusief verantwoordelijk is voor de inzameling, de opslag, de bijwerking, de registratie en de vernietiging van de gegevens die de authentieke bron vormen ». Hij « coördineert en beheert » deze activiteiten, « verzekert op ieder ogenblik, onder meer, de kwaliteit van de gegevens alsook hun veiligheid, zowel op technisch als op organisatorisch gebied » en « houdt een historiek bij van de gegevens, voor zover dit noodzakelijk is voor de vooropgestelde doeleinden ». Nb : het tweede streepje van § 1 van artikel 10 dat de toepasselijkheid van de AVG blijft herhalen, moet worden geschrapt.

91. **BCED en eWBS.** De BCED is een centrale speler in het systeem van gegevensuitwisseling. Zij wordt opgericht in de schoot van de eWBS (artikel 11, § 1, 1ste lid, van het ontwerp), namelijk de gemeenschappelijke dienst tussen het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap belast met de administratieve vereenvoudiging en de elektronische administratie bedoeld in het samenwerkingsakkoord van 21 februari 2013 tussen het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap tot organisatie van een gemeenschappelijke dienst inzake de administratieve vereenvoudiging en de elektronische administratie, e-Wallonie-Bruxelles Simplification genoemd (artikel 2, 4° van het ontwerp). De BCED beschikt over (vrije vertaling) « de nodige autonomie en onafhankelijkheid om haar taken te vervullen » (artikel 11, § 1, 1ste lid, van het ontwerp).

92. Artikel 11 van het ontwerp vertrouwt talrijke opdrachten toe aan de BCED waaronder: het ontwikkelen van de normen, standaarden en basisarchitectuur die noodzakelijk is voor de efficiënte uitvoering van de informatietechnologie en de communicatie ter ondersteuning van de gemeenschappelijke strategie inzake gegevensuitwisseling; de projecten en diensten ontwikkelen die potentieel het geheel van openbare overheden omvatten die deze strategie ondersteunen; de samenwerking met andere overheden beheren inzake gegevensuitwisseling en in dit raam, onder meer, technische middelen invoeren om de informatie mee te delen tussen haar en de authentieke bronnen, tussen haar en de gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen, tussen haar en de openbare overheden en tussen haar en de ontvangers; nog steeds in dit raam, duidelijke akkoorden, op basis van een taakverdeling, opstellen tussen betrokken partijen met betrekking tot wie welke authenticaties, verificaties en controles uitvoert, met welke middelen, en wie er de verantwoordelijkheid voor draagt, zodanig dat de resultaten van de uitgevoerde authenticaties, verificaties en controles het onderwerp vormen van een uitwisseling en elektronisch beveiligde bewaring tussen de betrokken partijen, het nemen en bewaren van sporen, en de manier waarop moet worden toegezien dat een volledige reconstructie kan worden uitgevoerd naar welke natuurlijke

persoon gebruik heeft gemaakt van een dienst of een bepaalde transactie betreffende een bepaalde burger of onderneming en wanneer, via welk kanaal en voor welke doeleinden.

93. Daarenboven zal de BCED gegevens afkomstig van authentieke bronnen of van gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen ter beschikking stellen (artikelen 6, § 1, en 8, § 1 van het ontwerp). Zo zullen de openbare overheden (vrije vertaling) « de [BCED] gebruiken om toegang te verkrijgen tot authentieke bronnen of tot gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen alsook tot externe authentieke bronnen tenzij deze toegang technisch niet mogelijk is, en behoudens uitzonderingen bepaald door of krachtens een wet of een decreet » (artikel 12, §2 van het ontwerp) (onderlijning toegevoegd door de Autoriteit). En de beheerders van authentieke bronnen of van gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen moeten de BCED machtigen voor het « raadplegen, kopiëren en doorgeven van gegevens opgenomen in de bedoelde bronnen of databanken » (artikel 12, § 1 van het ontwerp). Nb : artikel 12, § 3 van het ontwerp dient te worden geschrapt aangezien het de verplichting blijft herhalen vervat in artikel 37 van de AVG, en de Autoriteit onderstreept dat het 2de lid van paragraaf 4 van ditzelfde artikel aan de functionaris voor gegevensbescherming een taak oplegt die geen taak is van een dergelijke functionaris voor gegevensbescherming in de zin van de AVG (wat op zich niet verboden is, zie artikel 38, 6., van de AVG).

94. De BCED heeft een opdracht van dienstenintegrator in het raam waarvan zij (vrije vertaling) « in overleg met externe authentieke gegevensbronnen, kan overgaan tot het opslaan van gegevens die zij verwerkt onder vorm van een kopie, en dit om de latere doorgifte van gegevens doeltreffender te maken » en dit mits inachtneming van bepaalde voorwaarden (artikel 13 van het ontwerp) (onderlijning toegevoegd door de Autoriteit). In ieder geval zal deze activiteit, voor wat de externe authentieke bronnen betreft, slechts kunnen plaatsvinden in de mate dat de regels die gelden voor deze bronnen dit toelaten (zie artikel 2, 5° van het ontwerp). Nb : de Autoriteit maakt van de gelegenheid gebruik om te onderstrepen dat, zoals gedefinieerd door het ontwerp, het « authentieke » karakter van de externe gegevensbron geen enkele draagwijdte heeft: de tekst moet worden aangepast teneinde zin te verlenen aan dit concept³⁷.

95. Artikel 2, 3°, b), van het ontwerp definieert de dienstenintegrator als een wettelijk erkende instelling waarvan (vrije vertaling) « de voornaamste rol erin bestaat de uitwisseling van gegevens

³⁷ Artikel 2, 5°, definieert de externe authentieke bron als een (vrije vertaling) « een gegevensbank beheerd door een autoriteit behorend tot het internationaal of federaal niveau, een andere Gemeenschap of Gewest, en de rechtsinstellingen of -personen die ervan afhangen, alsook de privaatrechtelijke rechtspersonen die belast zijn met taken of opdrachten van algemeen nut ». In deze definitie laat geen enkel criterium toe een onderscheid te maken tussen een « authentieke » bron en een andere die het niet zou zijn. Uit het onderhoud met de aanvragers in de schoot van de Autoriteit is gebleken dat dit inderdaad het geval is aangezien de rechten toepasselijk op externe gegevensbronnen immers hun eigen concepten en criteria gebruiken. Dit gezegd zijnde, in de veronderstelling dat de externe bron niet uniek is, zou een mogelijke oplossing erin bestaan enkel gebruik te maken van de externe bron waarvan de kwaliteit het beste de criteria benadert inzake het labelen en doelstelling die beoogt worden door de bron .

afkomstig uit authentieke bronnen of uit gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen tussen de verschillende openbare overheden en federale overheden te organiseren en te faciliteren, alsook hoog beveiligde toegangsdiensten tot de authentieke bronnen aan te bieden, met naleving van de reglementering inzake bescherming van persoonsgegevens » (onderlijning toegevoegd door de Autoriteit).

96. In het algemeen verzekert de BCDE (vrije vertaling) « te allen tijde de veiligheid van de gegevens en van hun doorgifte » (artikel 16 van het ontwerp) (onderlijning door de Autoriteit).

97. Betreffende het dienstenaanbod van de BCED, dient deze ten eerste, wanneer de CCED enkel machtiging verleent voor de doorgifte van gepseudonimiseerde of geanonimiseerde gegevens, in te staan voor de pseudonimisering of de anonimisering van de gegevens. NB : de Autoriteit herinnert er in deze context aan dat enkel geanonimiseerde gegevens niet langer persoonsgegevens zijn³⁸, en dat het anonimiseringsproces³⁹ van persoonsgegevens een bijzonder gevoelige gegevensverwerking vormt aangezien het resultaat, de anonieme gegevens, integraal onder het toepassingsgebied vallen van de AVG. Het ontwerp merkt op dat de BCED in dat geval de rol kan vervullen van derde vertrouwenspersoon, concept gedefinieerd in artikel 2, 3°, a), van het ontwerp.

98. Ten tweede biedt de BCED, als derde vertrouwenspersoon in ruimere zin (vrije vertaling) « diensten aan die de betrouwbaarheid van de elektronische uitwisseling en de registratie van de gegevens verhogen » (artikel 2, 3°, a), van het ontwerp) (onderlijning toegevoegd door de Autoriteit).

99. En ten derde, kan de BCED (vrije vertaling) « aan de openbare overheden bijkomende diensten aanbieden, zoals het verzamelen van gegevens uit verschillende authentieke bronnen » (artikel 15, 1ste lid, van het ontwerp), en kan zij ook « gegevens afkomstig uit authentieke bronnen hosten voor rekening van de authentieke bronnen die niet over de fysieke of technische mogelijkheden zouden beschikken om hun gegevens te hosten en weer te geven » (artikel 15, 2de lid van het ontwerp).

100. Ten slotte kan de BCED (vrije vertaling) « technische middelen ontwikkelen om gegevens, met inbegrip van persoonsgegevens wanneer deze reeds openbaar werden gemaakt of bestemd zijn om ruim te worden verspreid te worden om redenen van algemeen belang, te verspreiden en ter beschikking van het publiek te stellen » (artikel 18 van het ontwerp) (onderlijning toegevoegd door de Autoriteit). Er dient te worden opgemerkt dat er in dit geval niet langer sprake is van gegevens afkomstig uit authentieke bronnen of uit gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen, maar over alle gegevens.

³⁸ Zie overweging 26 en artikel 4, 1) van de AVG.

³⁹ Inzake anonimisering zie Opinion 05/2014 on Anonymisation Techniques van de WP29 (WP216), 10 april 2014.

101. **DTIC en ETNIC.** Voor haar werking wordt de BCED krachtens artikel 19 van het ontwerp georganiseerd rond twee pijlers. Het gaat enerzijds om een **organisatorische pijler** opgericht in de schoot van de eWBS (belast met taken die verband houden met de beheersdomeinen van projecten, de juridische begeleiding en de transversale diensten) en anderzijds, een **informaticapijler** belast met technische taken, vooral inzake ontwikkeling en exploitatie. En deze informaticapijler « steunt », voor het Waals Gewest « op de diensten van de Waalse Gewestregering die belast zijn met de administratieve Informatica (**DTIC**) en, voor de Franse Gemeenschap, op het Overheidsbedrijf voor de Nieuwe Informatie- en Communicatietechnologieën (**ETNIC**) » (vetjes toegevoegd door de Autoriteit). De twee pijlers worden gecoördineerd in een gecentraliseerde interface (waarvan het ontwerp de werking niet nader omschrijft).

102. **Veiligheidscoördinatiecomité eWBS.** Dit comité (samengesteld uit Adviseurs informatieveiligheid, zie artikel 20/1 van het ontwerp) wordt opgericht om (vrije vertaling) « de informatieveiligheid met betrekking tot de activiteiten te beheren » van de BCED (artikel 20 van het ontwerp). Het waakt over de coördinatie en de convergentie van het Informatieveiligheidsbeleid tussen het eWBS en zijn informaticapijler, het coördineert de activiteiten inzake informatiebeveiliging van de dienst eWBS, het DTIC en ETNIC wanneer deze activiteiten verband houden met de activiteit van het eWBS of de diensten die het eWBS ter beschikking stelt van de administraties, en het brengt adviezen en aanbevelingen uit over de projecten van het eWBS in verband met de gegevensdeling en de administratieve vereenvoudiging.

103. **Openbare overheden ontvangers van de gegevens.** Ten slotte mogen in deze context niet uit het oog worden verloren, de openbare overheden die toegang zullen hebben tot de authentieke bronnen en de gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen teneinde hun opdrachten van algemeen belang te vervullen.

II.3.3. Toewijzing van de verantwoordelijkheden met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens

104. In de zojuist uiteengezette context voorziet het ontwerp niet expliciet in *de toewijzing van de verantwoordelijkheden inzake de verwerking van persoonsgegevens als dusdanig*, doch meer in het algemeen voor de verwerking van gegevens van authentieke bronnen en gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen. Welnu, in het raam van onderhavig ontwerp vormt de vaststelling van de verantwoordelijkheden ten opzichte van de verwerkingen van persoonsgegevens ontegensprekelijk een essentieel element van de verwerking die, conform de hiervoor herhaalde principes (zie *supra* punten 5-6 en 87-89) en wegens evidente redenen van rechtszekerheid, in het beschikkend gedeelte

van het ontwerp dienen te worden vastgelegd. In de volgende overwegingen illustreert de Autoriteit het werk dat nog moet worden geleverd in het beschikkend gedeelte van het ontwerp.

105. **Gebruik van gegevens afkomstig uit een authentieke bron door een openbare overheid.** Het betreft een basishypothese van gegevensdeling tussen openbare overheden. Beheerder « A » beheert een authentieke bron waarin zich een gegeven bevindt waarvan de verwerking noodzakelijk is voor openbare overheid « B », voor de vervulling van haar taak van openbaar belang of die deel uitmaakt van de uitoefening van het openbaar gezag, bijvoorbeeld de uitreiking van een vergunning aan de betrokkene. Gemachtigd door het CCED, krijgt « B » via de BCED toegang tot het gegeven bij « A » overeenkomstig het samenwerkingsakkoord en het decreet die de authentieke bron creëert, en verwerkt vervolgens de gegevens overeenkomstig de bepalingen die de uitreiking van de bedoelde vergunning regelen. Het via het samenwerkingsakkoord ingevoerde systeem van gegevensdeling vormt slechts de drager/het middel voor inzameling van het voor overheid « B » noodzakelijke gegeven en het geheel van activiteiten van gegevensverwerking vormt slechts één en dezelfde verwerking die beantwoordt aan het doeleinde tot uitreiking van een vergunning aan de betrokkene.

106. Wat de taken betreft van de beheerder van de authentieke bron (zie *supra*, punt 90), de opdrachten van de BCED (in het bijzonder deze van dienstenintegrator, zie *supra*, punten 91-96 en 98) en de opdracht van de openbare overheid die toegang krijgt tot het bedoelde gegeven (die zal worden gedefinieerd in de norm tot vaststelling van de opdrachten), is de Autoriteit van mening dat deze drie actoren op z'n minst gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de verwerking. Het ontwerp kan voor het overige, binnen de door de AVG toegelaten grenzen, de onderlinge individuele verantwoordelijkheden bepalen, bijvoorbeeld de manier waarop het inzake, de verantwoordelijkheden toekent met betrekking tot de verschillende verwerkingsactiviteiten in het algemeen (t.t.z. los van het al dan niet persoonlijk karakter van de betrokken gegevens) (inzameling, opslag, bijwerking, beveiliging, terbeschikkingstelling, enz.).

107. Deze vaststelling noopt tot vier opmerkingen. Ten eerste, vermits het gaat om een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de verwerking, herinnert de Autoriteit eraan dat de betrokkene krachtens artikel 26, 3., van de AVG, zijn rechten bij elk van de verwerkingsverantwoordelijken kan uitoefenen. Hij zal dus niet kunnen worden genoopt om zijn aanvraag op te splitsen naargelang het betrokken aspect, bij de ene en de andere interveniënt.

108. Ten tweede ziet de Autoriteit in de huidige stand van het ontwerp niet precies op welke wijze de relaties zullen verlopen tussen BCED, ETNIC, DTIC, eWBS en de wijze waarop in deze context de beslissingen betreffende de verwerkingen van persoonsgegevens zullen worden genomen. Het eWBS geniet van een zekere onafhankelijkheid hoewel ze opgericht werd in de schoot van de eWBS die een

gemeenschappelijke dienst is van de Waalse Regering en de Franse Gemeenschap. DTIC is een dienst van de Waalse regering en ETNIC is een « autonome entiteit », een "instelling van openbaar nut »⁴⁰ die afhangt van de Franse gemeenschap (zie *supra*, punten 101 en 102). De Autoriteit is van mening dat de relaties tussen deze entiteiten en hun verantwoordelijkheden moeten worden verduidelijkt, aangezien in de huidige stand, deze entiteiten solidair aansprakelijk lijken ten opzichte van de verantwoordelijkheid gedragen door de BCED (eWBS) zelf, en bijgevolg, net zoals deze laatste, gezamenlijke verantwoordelijken voor deze verwerking zijn.

109. Vanuit eenzelfde logica kan de Autoriteit *a priori* niet uitsluiten dat het Veiligheidscoördinatiecomité eWBS niet een zekere verantwoordelijkheid draagt aangezien het een eigen bestaan lijkt te leiden en een bepalende opdracht nastreeft inzake veiligheidskwesties (zie artikel 20 tot 20/3 van het ontwerp, en *supra*, punt 102).

110. Ten derde lijkt uit de bewoordingen van het ontwerp (zie artikel 2, 1° *bis* en 2° *bis*) dat de beheerders van authentieke bronnen of van gegevensbank ontstaan uit authentieke bronnen niet verantwoordelijk zijn voor de terbeschikkingstelling van de gegevens die ze verwerken (zij zouden slechts verantwoordelijk zijn voor de inzameling, de opslag, de bijwerking en vernietiging van de gegevens). Deze verantwoordelijkheid zou veeleer berusten bij de BCED (zie onder meer de artikelen 6, § 1, en 8, §1 van het ontwerp). De Autoriteit vraagt zich dan ook af, vanuit het oogpunt gegevensbescherming, of de aanvrager van plan is om de verantwoordelijkheid bij de terbeschikkingstelling exclusief ten laste te leggen van de BCED. De Autoriteit heeft haar twijfels bij de geldigheid van een dergelijke benadering, die erop zou neerkomen de beheerder van de authentieke bron de controle over zijn databank te ontnemen. De Autoriteit is van mening dat bij de gezamenlijke verantwoordelijkheid die hij draagt, de beheerder van de authentieke bron een verantwoordelijkheid draagt bij de terbeschikkingstelling van de gegevens afkomstig van de bron die hij beheert⁴¹.

111. Ten vierde tenslotte, onderstreept de Autoriteit dat de akkoorden die de BCED zal afsluiten « op basis van een taakverdeling tussen de betrokken partijen » over een aantal punten (waaronder de logging van de toegangen, de uit te voeren authenticaties, enz.) niet mogen afwijken van de rechtstreeks door het samenwerkingsakkoord vastgestelde verantwoordelijkheden of de andere bepalingen die de verwerkingen regelen van gegevens afkomstig uit authentieke bronnen of uit gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen (namelijk de teksten die deze bronnen en

⁴⁰ Zie <http://www.etnic.be/letnic/histoire/>.

⁴¹ In dezelfde zin had de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer herhaald dat « De authentieke bron moet – eventueel met tussenkomst van een Kruispuntbank voor gegevensuitwisseling - de naleving van het proportionaliteitsbeginsel garanderen. Het is inderdaad zo dat er uitsluitend relevante en niet overmatige gegevens mogen worden ingewonnen, bewaard en doorgegeven », Advies van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, nr. 29/2012 van 12 september 2012, punt 54.

databanken oprichten, alsook de teksten die de verwerkingsactiviteiten regelen door de openbare overheden die er toegang zullen toe krijgen via de BCED).

112. **Andere waarschijnlijke verantwoordelijkheden van de BCED.** In het ontwerp dient nog de verwerkingsverantwoordelijke te worden aangeduid voor de anonimisering en de pseudonimisering van de gegevens (zie *supra*, punt 97), de samenvoegingsverwerkingen voor gegevens afkomstig van authentieke bronnen (zie *supra*, punt 98) en ook de verwerkingen voor de terbeschikkingstelling van de gegevens aan het publiek (zie *supra*, punt 100) (zie *supra*, punt 24). *A priori*, lijkt de BCED verantwoordelijk voor deze verwerkingen, in voorkomend geval samen met de overheden die een beroep zouden doen op haar diensten. De Autoriteit kan deze verwerkingen niet onderzoeken aangezien hun doeleinden niet bepaald zijn in het ontwerp.

113. Dit laatste lijkt uiteindelijk te laten verstaan dat de BCED een rol van verwerker zou kunnen vervullen wanneer zij de gegevens host, wat eveneens zou moeten worden verduidelijkt (zie *supra*, punt 97).

II.3.3. Technische en organisatorische maatregelen - veiligheid - en verplichting om een beroep te doen op de BCED

114. Gelet op de centrale rol die de BCED vervult en die, zoals haar naam aangeeft, werkelijk een kruispunt vormt voor de gegevensuitwisseling, is de Autoriteit van mening dat het beschikkend gedeelte niet kan zwijgen over haar verplichting tot invoering van passende technische en organisatorische maatregelen, gelet op de risico's waaraan de rechten en vrijheden van de betrokkenen worden blootgesteld (artikel 32 AVG).

115. In dit verband is de Autoriteit voorstander van de bepalingen die ter zake werden voorzien in het ontwerp (zie de artikelen 10, 11, § 2, 8), g), 12, § 4, 13, 16 en 20), en in het bijzonder van het feit dat de BCED, als dienstenintegrator "hoog beveiligde" toegangsdiensten moet aanbieden tot de authentieke bronnen met naleving van de toepasselijke reglementering

116. De Autoriteit meent niettemin dat deze vereiste van een hoog beveiligingsniveau meer in het algemeen zou moeten verankerd worden in artikel 16 van het ontwerp, eerste zin, die bepaalt dat de BCED « te allen tijde de veiligheid van de gegevens en van hun doorgifte » verzekert. Meer algemeen zou het beschikkend gedeelte moeten voorzien dat de BCED moet voorzien in een hoog beveiligingsniveau voor de verwerkingen die tot haar opdrachten behoren. Behoudens dit specifieke punt zouden in voorkomend geval regels en concepten verankerd in wetgeving toepasselijk in andere

domeinen ⁴² kunnen worden ingeroepen, teneinde het beschikkend gedeelte te versterken op het vlak van de technische en organisatorische maatregelen die moeten worden getroffen door de BCED.

117. Tot slot maakt de Autoriteit voorbehoud wat de verplichting betreft opgenomen in artikel 6 van het ontwerp, volgens welke de openbare overheden van het Waals Gewest en de Franse Gemeenschap verplicht zijn een beroep te doen op de BCED voor de elektronische uitwisseling van gegevens (zonder afbreuk te doen aan de kritiek die reeds werd geformuleerd aangaande te toevlucht tot gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen zie *supra*, punten 13-16). Niettegenstaande de goede intenties van een dergelijke bepaling, kan zij een ongewenst gevolg veroorzaken, namelijk dat een overheid geen gegevens ontvangst afkomstig van een federale of Vlaamse instantie. Een verwerkingsverantwoordelijke die gegevens aanlevert, zal voorafgaand aan de levering met zekerheid willen weten of de betrokken dienstenintegrator zijn diensten verleent conform de verplichtingen verankerd in de AVG. Indien dat niet het geval is zal de verwerkingsverantwoordelijke weigeren de gegevens te verstrekken en wordt de autoriteit die om de gegevens verzoekt in moeilijkheden gebracht. Gelet op haar verplichtingen krachtens het ontwerp, zal deze laatste geen beroep kunnen doen op een andere dienstenintegrator die wel dergelijke garanties biedt.

118. Voor een dienstenintegrator betekent conform de AVG werken, deelnemen aan een samenwerkingsakkoord dat wordt beschreven als een « cirkel van vertrouwen »⁴³, en artikel 11, § 2, 8), g) van het ontwerp kan in dit opzicht worden verbeterd. Deze worden verwezenlijkt aan de hand van een taakverdeling tussen betrokken instanties die duidelijke akkoorden sluiten over:

- wie verricht de proportionaliteitstoets voor de uitgewisselde gegevens (filteren, verwijzingsrepertorium);
- wie verricht welke authenticaties, verificaties en controles uit, met behulp van welke middelen en is hiervoor verantwoordelijk;
- de wijze waarop de uitgevoerde authenticaties, verificaties en controles elektronisch op een veilige wijze worden uitgewisseld tussen de betrokken instanties;

⁴² Zie de Verordening (EU) Nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG. Met name het artikel voorziet in drie betrouwbaarheidsniveaus van stelsels voor elektronische identificatie (laag, substantieel en hoog). Voor wat de vertrouwensdiensten betreffen, meer bepaald betreffende de elektronische handtekening, variëren de veiligheidsvereisten naargelang er sprake is van een gekwalificeerd of niet-gekwalificeerde dienst. Lees bijvoorbeeld voor de gekwalificeerde elektronische handtekening, de artikelen 28 en 29 van de verordening. Zie ook voor wat de elektronische archivering, Titel 2 van Boek XII van het Economische Wetboek. Zie voor een ander domein, meer bepaald deze van de aanbieders van essentiële diensten, Richtlijn (EU) 2016/1148 van het Europees Parlement en de Raad van 6 juli 2016 houdende maatregelen voor een hoog gemeenschappelijk niveau van beveiliging van netwerk –en informatiesystemen in de Unie.

⁴³ Zie in dit verband de aanbeveling van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer nr. 03/2009, punten 13-15.

- welke versleuteling is vereist;
- wie welke loggings bijhoudt;
- de manier waarop men erover waakt dat op initiatief van een controleorgaan of naar aanleiding van een klacht, kan worden overgegaan tot een volledige tracking van welke natuurlijke persoon gebruik heeft gemaakt van welke dienst of welke verrichting heeft gedaan met betrekking tot welke burger of onderneming, wanneer, via welk kanaal en voor welke doeleinden.

III. BESLUIT

OM DIE REDENEN,,

de Autoriteit oordeelt dat het ontwerp van samenwerkingsakkoord tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 23 mei 2013 tussen het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap over het opstarten van een gemeenschappelijk initiatief om gegevens te delen en over het gemeenschappelijk beheer van dit initiatief **moet worden aangepast**. De uit te voeren aanpassingen kunnen als volgt worden samengevat.

Alvorens de verschillende aanpassingen die in het project moeten worden aangebracht kort samen te vatten, wenst de Autoriteit de aandacht van de aanvragers te vestigen op de drie volgende elementen die van bijzonder belang zijn:

- ten eerste mogen authentieke gegevensbronnen niet door een dienstenintegrator of een andere openbare overheid worden gekopieerd tenzij men hun principe, en potentieel ook de regels waarmee zij werden opgericht en worden geregeld, in het bijzonder wanneer deze regels worden uitgevaardigd door een ander bestuursniveau, wenst te negeren;
- ten tweede is de tussenkomst van meerdere dienstenintegrators zonder een duidelijke taakverdeling en zonder wederzijdse engagementen inzake informatiebeveiliging, strijdig met de verplichtingen inzake informatiebeveiliging die bekrachtigd zijn door de AVG;
- tenslotte, ten derde, staat de Autoriteit afkerig tegen het ontwerp vermits het aan een toezichhoudende autoriteit eveneens een algemene machtigingsbevoegdheid verleent voor het geheel van gegevensstromen afkomstig uit authentieke bronnen tussen openbare overheden, bevoegdheid die zou moeten behoren tot de verantwoordelijkheid van de verwerkingsverantwoordelijken, en in voorkomend geval, van een hiertoe opgerichte entiteit krachtens de « *accountability* ».

Betreffende de in het ontwerp gebruikte concepten, de invoering van een veralgemeend hergebruik van gegevens en de transparantie- en rechtmatigheidsbeginselen:

- van het concept gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen zou moeten worden afgezien aangezien dit niet strookt met de logica zelf van de authentieke bronnen, in het bijzonder wanneer dit ook externe authentieke bronnen zou bevatten die georganiseerd worden op een ander beleidsniveau. Enerzijds zou deze in elk geval slechts kunnen worden opgericht volgens de normatieve kaders tot regeling van deze externe bronnen, en verduidelijkingen dienen hieraan nog te worden aangebracht (punten 13-16) ;
- criteria moeten het labelen omkaderen (punt 17) ;
- het ontwerp zal, in het systeem van veralgemeend hergebruik van gegevens uit authentieke bronnen en gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen dat het opricht, moeten verzekeren dat de transparantie- en rechtmatigheidsbeginselen bekrachtigd in de artikelen 8 en 22 van de Grondwet worden nageleefd, met andere woorden dat de essentiële elementen van de verwerking in de rangnorm van de wet worden gepreciseerd (decreten in onderhavig geval) (punt 19) ;
- en dit zal eveneens meer specifiek moeten gebeuren voor de gegevensverwerkingen die rechtstreeks voortvloeien uit zijn toepassing, meer bepaald de verwerkingen die zullen worden uitgevoerd door de CCED bij de uitvoering van haar opdrachten (punten 24, 68 en v., en 115).

Aangezien het een toezichthoudende autoriteit creëert in de zin van de AVG, de CCED :

- dient het ontwerp eerst en vooral duidelijk de bevoegdheid vast te stellen van deze autoriteit ten opzichte van de regels inzake bevoegdheidsverdeling en de vragen die deze oproepen (punten 25-49) ;
- dient het eveneens te voorzien dat de CCED al haar opdrachten en bevoegdheden uitoefent ten opzichte van dit integrale bevoegdheidsgebied (punten 51-54, 73 en 75). Zodoende moeten de opdrachten van de CCED inzake klachten en adviezen worden uitgebreid tot alle verwerkingen uitgevoerd door openbare overheden en mogen niet beperkt worden tot de toepassing van het samenwerkingsakkoord;

- hoewel de Autoriteit van mening is dat de samenwerking tussen toezichhoudende autoriteiten het onderwerp moet vormen van een samenwerkingsakkoord tussen alle Federale en deelstaantiteiten, dient het ontwerp niettemin op dit punt te worden verbeterd (punten 55-58 en 86) : de uitdrukking waken over de verenigbaarheid van de adviezen en aanbevelingen van de CCED met de beslissingen van de Autoriteit, de voorlegging aan het voorafgaande advies van de Autoriteit (indien zij zou kunnen worden georganiseerd buiten de WOG) moet vergezeld zijn van de noodzakelijke analyse en de rechtmatigheid van de delegatie van de onderzoeksbevoegdheden vormen problemen; een samenwerkingsakkoord zal op dit gebied noodzakelijk zijn;
- bovendien dienen de regels, die op de ene of andere wijze de onafhankelijkheid van de CCED regelen, te worden versterkt (punten 59-64) : het concept onafhankelijkheid dient niet te worden gedefinieerd zoals in het ontwerp, wat betreft de voorwaarden toepasselijk op de leden, doch de regels betreffende de onverenigbaarheden en belangenconflicten dienen te worden verbeterd in het licht van de WOG, de vertegenwoordiger van de BCED zou niet systematisch moeten deelnemen aan de vergaderingen van de CCED en deze laatste moet de nodige eigen menselijke en budgettaire middelen krijgen voor de uitoefening van haar talrijke bevoegdheden.

Betreffende de bevoegdheden en opdrachten van de CCED :

- de keuze om de CCED al dan niet de bevoegdheid te verlenen tot het uitspreken van administratieve geldboetes, die lijkt te worden gesteld voor zover de regels inzake bevoegdheidsverdeling dit toelaten, dient te worden opgehelderd (punten 65-66) ;
- de Autoriteit heeft twijfels bij de ruime machtigingsbevoegdheid van de CCED ten opzichte van de risico-gebaseerde aanpak onder de GDPR die overigens gevolgd wordt door andere beleidsniveaus en onderstreept de mogelijke redundantie van een dergelijk mechanisme (punten 68-71) ;
- de Autoriteit heeft eveneens twijfels bij de doeltreffendheid van een invoering van een onrechtstreeks recht op toegang, waarvan de formulering in elk geval moet worden aangepast (punten 76-78) ;
- tenslotte, betreffende de regels die van toepassing zijn op de uitoefening van de bevoegdheden van de CCED, stelt de Autoriteit zich vragen bij de ruime delegatie die verleend wordt aan de regeringen en de Koning, en is van oordeel dat het ontwerp een aantal lacunes vertoont waaraan moet worden verholpen (punt 85) : de WOG kan een inspiratiebron vormen

voor de definitie van de bevoegdheden en betrokken procédures, de CCED zou over een bevoegdheid moeten beschikken om te klasseren zonder gevolg, het ontwerp moet de effectieve rechtsmiddelen verduidelijken die geboden worden aan de verwerkingsverantwoordelijke tegen de bevoegdheden van de CCED en ten slotte, dient het ontwerp een duidelijk onderscheid te maken tussen de vervolgings-, onderzoeks- en sanctiebevoegdheden van de CCED, conform artikel 6 EVRM.

De Autoriteit is ook nog van oordeel dat het ontwerp de verantwoordelijkheden van de bij het ontwerp betrokken actoren moet verduidelijken (beheerders van authentieke bronnen en van gegevensbanken ontstaan uit authentieke bronnen, openbare overheid die de gegevens hergebruikt, eWBS, BCED, DTIC, ETNIC en Veiligheidscoördinatiecomité eWBS) ten opzichte van de verwerkingen van persoonsgegevens, aangezien het ontwerp in de huidige stand *stricto sensu*, geen enkele verwerkingsverantwoordelijke aanwijst (punten 90-113).

Meer in het bijzonder betreffende de BCED :

- zou het ontwerp meer in het algemeen kunnen eisen dat de BCED in het raam van al zijn activiteiten een hoog beveiligingsniveau verzekert (punten 114-116) ;
- maakt de Autoriteit voorbehoud betreffende de verplichting opgenomen in artikel 6 van het ontwerp, volgens dewelke de openbare overheden van het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap verplicht zijn een beroep te doen op de BCED voor de elektronische uitwisseling van gegevens, gelet op de mogelijke praktische problemen die kunnen voortvloeien uit een dergelijke verplichting (punt 117) ;
- en herinnert zij tenslotte aan het belang voor de BCED om te werken met « cirkels van vertrouwen » (punt 118).

Tot slot, meer punctueel:

- dienen sommige bepalingen weggelaten te worden aangezien zij bepalingen van de AVG herhalen, zie: punt 11, betreffende onder meer de statistieken ; punt 67, betreffende de controlebevoegdheid van de CCED over de BCED ; punt 80, betreffende de motivering van de corrigerende maatregelen ;
- en dienen andere bepalingen te worden verduidelijkt of aangepast, zie: punt 20, betreffende met name de uitzondering op de verplichte eenmalige inzameling ; punten 22-23, betreffende het in te voeren elektronisch middel teneinde een gedeeltelijk recht op inzage toe te laten

waarover de betrokkene correct moet worden ingelicht; punt 83, betreffende de vertrouwelijkheidsplicht, toepasselijk op het personeel en de leden van de CCED die zou moeten worden genuanceerd.

(get.) An Machtens
Wvd. Administrateur

(get.) Willem Debeuckelaere
Voorzitter,
Directeur Kenniscentrum